

ASOMAYE NA AFAHAMU

"ASOMAYE NA AFAHAMU"

Masomo haya ya kitabu cha Danieli yameandaliwa kwa kifupi mno; mambo machache muhimu yamegusiwakwa juu juu tu. Kwa maelezo ya fungu kwa fungu itabidi msomaji anunue kitabu cha *Danieli na Siku Zetu* na kukisoma kwa makini. Msomaji anatakiwa kusoma kwanza Sura inayohusika kutoka katika Biblia ili kupata habari kamili iliyogusiwa katika mfululizo wa masomo haya, ndipo asome somo la Sura hiyo. Kisha atafakari ili kupata picha kamili.

Kitabu cha Danieli kinahusu nyakati zetu hizi za mwisho. Kuelewa mambo yaliyo mbele yetu ni muhimu sana, maana ama tutapata uzima wa milele, ama mauti ya milele katika mkabala wetu na matukio hayo yanayokuja. Hivyo si suala dogo kujifunza unabii wa kitabu cha Danieli kwa wote wanaotaka uzima wa milele. Yesu akizungumza na wanafunzi wake juu ya matukio ya siku za mwisho alisema, "Basi hapo mtakapoliona *Chukizo la Uharibifu*, lile lililonenwa na Danieli, limesimama mahali patakatifu (*asomaye na afahamu*)". Mathayo 24:15. Hatari kubwa i mbele yetu! Yesu anataka kila asomaye alifahamu Chukizo hilo la Uharibifu linalokuja ili atakapoliona akimbie kuokoa maisha yake (Mt. 24:16-22). Chukizo la Uharibifu limetajwa mahali patatu katika kitabu cha Danieli (Dan. 9:26,27; 11:31; 12:11). Lina majina mengi katika kitabu cha Danieli na cha Ufunuo ---- Pembe Ndogo, Mnyama, na kadhalika. Utashangaa kujua kwamba "mnyama" katika lugha ya taaluma ya unabii sio tusi wala kashfa kama wengi wanavyodhani. Maana yake ni "mfalme au ufalme" (Dan.7:17). Biblia inajitafsiri yenyewe!

Hivi maana ya "chukizo" ni nini? Soma 2 Wafalme 21:1-11 na Kumbukumbu la Torati 18:9-14. Kumbe! Chukizo ni kuabudu sanamu, kuwaomba wafu, kushughulika na mapepo, uchawi au ushirikina, kuabudu jua na nyota za mbinguni, na kadhalika. Mataifa, yaani, wapagani hufanya mambo hayo. Je! "uharibifu" ni nini? Sio kuharibu vitu, bali ni kuwaangamiza, yaani, kuwaua watu (Dan.8:24,25). Kwa hiyo, Chukizo la Uharibifu ni mamlaka au utawala au ufalme unaoabudu sanamu, unaowaomba wafu, ulio na ushirikina, na, zaidi ya hayo, unaowaangamiza "watakatifu", yaani, "hao wazishikao Amri [Kumi] za Mungu na Imani ya Yesu (Ufu.14:12; Kut. 20:3-17; Yak. 2:10-12). Paulo analiita "mtu wa kuasi, mwana wa uharibifu [mwuaji], mpingamizi [au Mpinga Kristo] (2 The. 2:3,4).

Bila kila mtu kumjua huyo, Yesu Kristo hawezi kuja duniani. Tutaendelea kusumbuka na magonjwa, umaskini, na dhiki. Je! si jambo la muhimu kabisa kuijua mamlaka hiyo ili kujua la kufanya kuokoa maisha yetu, si yale ya kimwili, bali ya kiroho ili tupate kuishi milele? (Mt. 10:26-33; Yoh.6:39-40; Ufu.12:11). Kufa au kutokufa si hoja, bali kujiweka tayari kumlaki Yesu Kristo atakapokuja juu ya mawingu ya mbinguni (Ufu. 2:10; Mt. 24:29-31).

Mpendwa Msomaji, je! kwa neema yake Mungu unataka kuwa tayari kujiunga na watakatifu ulimwenguni kote? Soma Danieli, na ufahamu. Kabla hujaanza kusoma somo, omba ili Mungu akupe Roho wake atakayekufundisha kweli yote (Yohana 16:13-15). Mungu na akubariki!

M. Mwamalumbili.

JE! CHAKULA KINaweza KUATHIRI AKILI YAKO?

(SOMA DANIELI 1 YOTE)

Amini usiamini, chakula kinaweza kuathiri akili yako, na afya yako ya kimwili na kiroho. Kwa maelezo zaidi juu ya somo hili la afya soma vitabu vya Afya na Lishe, kama vile *Afya na Raha* na *Uponyaji wa Mungu* ambamo zimefafanuliwa Kanuni 8 za Afya ----- Lishe bora, Mazoezi ya mwili, Hewa safi, Maji safi na salama, Mwanga wa jua, Pumziko, Kiasi, na Kumwamini Mungu. Ukizifuata utaepukana na magonjwa mengi na kupunguza gharama ya matibabu. Yatabaki magonjwa yanayokuja kwa njia zingine zisizozuilika.

Chakula cha daraja la kwanza ambacho Mungu alimpa mwanadamu kilikuwa cha nafaka, kokwa na matunda (Mwanzo 1:29). Dhambi ilipoingia ilileta laana sio tu kwa viumbe vyote bali hata kwa ardhi. Kwa hiyo Mungu akamwongezea mwanadamu mboga za majani katika lishe yake ya awali (Mwanzo 3:18). Gharika ilikaa juu ya nchi kwa miezi mitano au siku 150 na kuharibu mimea yote (Mwanzo 7:24). Kwa hiyo Mungu akamwongezea mwanadamu katika lishe yake "nyama" kutoka kwa wanyama safi tu (Mwa. 8:3,4 imebainishwa na Law. 11:1-47; Kum. 14:1-21). Injini ya petroli hutumia petroli tu; injili ya dizeli ni dizeli tu. Ukitaka gari lako life weka dizeli katika injini ya petroli au petroli katika injini ya dizeli. Mtengenezaji ndiye anayejua gari lake litatumia mafuta gani, sio mtumiaji. Vile vile, Mungu anajua chakula kinachofaa kwa mwili wa mwanadamu, sio mwanadamu kujichagulia cho chote kuwa chakula. Wabishi wataharibu injini za magari yao (miili yao).

Mungu aliumba wanyama safi na wanyama najisi juma lile la kwanza la uumbaji. Kifo cha Yesu msalabani hakikuwa kwa kusudi la kuwabadilisha wanyama najisi kuwa wanyama safi, bali wanadamu wenye dhambi kuwa watakatifu. Wale wanaotaka kuwa watakatifu watajipushakula nyama inayotokana na wanyama najisi; lakini wale wasiotaka utakatifu wataswaga kila kitu (Law. 11:41,43,46,47; Kum. 14:1-4). Mungu hamlazimishi mtu, kama vile mtengenezaji wa injini ya gari asivyomlazimisha mtu kutumia mafuta aliyopendekeza. Lakini matokeo mwilini ni ya hakika.

Kisa cha Petro katika Matendo 10:9-16 kimetafsiriwa chini yake katika fungu la 25 hadi 29. Hayo yalikuwa ni maono tu, si kitu halisi; hata hivyo Petro alikataa katakata kuchinja na kula wanyama najisi ingawa ni Mungu mwenyewe aliyemwamuru kufanya hivyo mara tatu. Mungu hana kigeugeu; alisema wanyama najisi wasiliwe, basi, hawawezi kuliwa milele (Mal. 3:6; Zab. 89:34). Watu wanamsingizia bure Petro wanapochinja wanyama najisi na kula; yeye alikataa katakata. Lakini kuna adhabu kali sana kwa wale wanaoendelea kula nguruwe, panya, na machukizo yote ya Mataifa (wapagani). Soma Isaya 65:2-6; 66:15-17).

Pombe haikuwa sehemu ya kinywaji ambacho Mungu alimpa mwanadamu; maji safi na salama ndicho kinywaji bora kuliko vyote kwa mwanadamu (Mithali 20:1; 23:29-35). Walevi hawataurithi ufalme wa Mungu (1 Kor. 6:9,10; Gal. 5:21). Kuna wengi wanaosema, "Mimi nakunywa sana, lakini silawi." Tatizo la pombe sio kulewa tu, bali ni zile athari zinazotokana na kunywa pombe ambayo ina sumu mbaya ya alkoholi. Sumu hiyo huathiri vibaya moyo, mishipa ya fahamu, nyama za mwili na kadhalika. Mungu atamharibu mtu ye yote anayeharibu mwili wake kwa makusudi kwa njia yo yote ile ----- pombe, tumbako, madawa ya kulevya, na kadhalika (1 Kor. 3:16,17). Pia kuna vinywaji vinavyopendwa na watu wengi aina ya 'Cola', Kahawa, na Majani ya Chai ambavyo huidhuru mishipa ya fahamu, ubongo na mwili. Viepukwe.

Hebu sasa na tuwaangalie wale vijana wanne wa Kiebrania, mateka kutoka Yerusalemu, wakiwa katika jiji lile la Babeli mwaka ule wa 606 au 605 K.K. Walikuwa na umri kati ya miaka 18 na 20. Kutokana na hekima yao walichaguliwa kujiunga na vijana wengine wa Babeli katika Chuo cha Kishenzi [Kipagani] cha Babeli kwa mafunzo ya miaka mitatu. Wakapewa majina ya miungu ya Babeli ----- Danieli akaitwa Belteshaza, Hanania akaitwa Shadraka, Mishaeli akaitwa Meshaki, na Azaria akaitwa Abednego (Dan. 1:6,7). Mfalme akaamuru wale chakula cha mfalme ili wanenepe na kuwa na akili nyingi. Kusudi lake lilikuwa zuri sana. Lakini, je! chakula kile cha mfalme ambacho kilikuwa na nyama najisi, kilikolezwa kwa viungo vingi vinavyodhuru mwili, na huenda kilikuwa na vileo kingeweza kuleta afya bora na akili safi? (Dan. 1:1-5). Vijana hao wanne wa Kiebrania walikuwa wamelelewa katika mazingira tofauti. Walifuata kanuni za afya na chakula ambacho Mungu aliwapa wanadamu kula. Walijiepusha na nyama ya aina yo yote ile pamoja na divai (maji matamu ya zabibu) kwa vile wao walikuwa wanadhiri wa Bwana (Hesabu 6:1-5). Kwa hiyo agizo hilo la mfalme kwao likawa mtihani mgumu sana.

"Danieli aliazimu moyoni mwake ya kuwa hatajitia unajisi kwa chakula cha mfalme, wala kwa divai aliyokunywa; basi akamwomba yule mkuu wa matowashi ampe ruhusa asijitie unajisi" (Dan. 1:8). Ni ujasiri ulioje! Ombi lake halikuwa rahisi kukubaliwa na msimamizi yule kwa vile angekatwa kichwa kama wangeonekana wamekondeana (Dan. 1:10). Basi Danieli akamwambia, "Tafadhali *utujaribu* sisi watumishi wako *muda wa siku kumi*; na watupe mtama [nafaka, kokwa, mboga za majani, matunda] tule, na maji tunywe. Kisha nyuso zetu zitazamwe mbele yako, na nyuso za wale vijana wanaokula chakula cha mfalme..." (Dan. 1:13). Akawakubalia ombi hilo. Je! mambo yalikuwaje kiafya baada ya siku zile kumi tu? "Nyuso zao zilikuwa nzuri zaidi [wanawake wanaohangaika na vipodozi vinavyodhuru afya wangezingatia hilo], na miili yao ilikuwa imenenepa zaidi, *kuliko* wale vijana *wote* waliokula chakula cha mfalme. Basi yule msimamizi akaiondoa posho yao ya chakula [cha mfalme], na ile divai waliyopewa wanywe, akawapa mtama [nafaka, kokwa, mboga za majani, matunda] tu" (Dan. 1:15,16).

Chakula cha matajiri au wafalme tunachokitamani sana hakileti afya mwilini. Chakula rahisi cha mimea na maji safi na salama ni lische bora. Kwa akili safi na mwili wenye afya, ulionenepa kiafya sio kwa ugonjwa, tumia vyakula vya mimea na maji safi na salama, na kufuata Kanuni zile 8 za Afya. Wana sayansi wamegundua kuwa wale wanaokula vyakula vya mimea bila nyama wanaishi maisha marefu sana kuliko wanaokula nyama. Danieli naye aliishi zaidi ya miaka 80 kufikia kipindi cha utawala wa Koreshi (Dan. 1:21; 10:1). Hebu tuwafuatilie vijana wale wanne mwisho wa mafunzo yao ya miaka mitatu. Mfalme Nebukadreza aliwaonaje?

"Naye mfalme akazungumza nao; na *miongoni mwao wote hawakuonekana* waliokuwa kama Danieli, na Hanania, na Mishaeli, na Azaria... Na katika kila jambo la *hekima* na *ufahamu* alilowauliza mfalme, *akawaona kuwa wanafaa mara kumi zaidi* ya waganga na wachawi waliokuwa katika ufalme wake" (Dan. 1:19,20).

Kwa nini tuingaike sana na suala la afya ya mwili wetu, je! maisha ya kiroho si bora zaidi? "Mpenzi naomba ufanikiwe katika mambo yote na kuwa na *afya* yako [kimwili], kama vile roho yako ifanikiwavyo" (3 Yohana 2). Wahenga walisema, "Akili timamu katika mwili wenye afya." Ni shauri la kuzingatiwa sana. Kanuni ya Biblia ni hii: "Basi, *mlapo, mnywapo*, au *mtendapo neno lo lote* fanyeni yote kwa utukufu wa Mungu" (1 Kor. 10:31). Tunawajibika kuitunza miili yetu katika hali ya afya nzuri kadiri iwezekanavyo (1 Kor. 6:19,20; 1 Pet. 1:18,19; Rum. 12:1,2). Suala la afya linahusu wokovu wetu. Mungu anaweza kututumia kama Danieli (Dan. 1:17).

MFALME WA AMANI ANAKUJA UPESI SANA

(SOMA DANIELI 2 YOTE)

Hakuna mwanadamu ye yote awezaye kutabiri kwa hakika mambo yatakayokuja baadaye kwa hekima au maarifa yake mwenyewe. Wanajimu [wanaobashirikwa kuangalia nyota], wachawi wanaotazama bao, wasoma viganja, hata wana sayansi wanabahatisha tu, hawawezi kujua kwa hakika mambo ya zamani au mambo yanayokuja mbele (Dan.2:27,28; Isa. 42:8,9; 46:9,10; 41:21-24; 8:19; Yak. 4:13-16). Ni Mungu peke yake anayejua mambo ya zamani na yale yajayo, naye anatuambia kabla hayajatokea. Tangu dhambi iingie duniani mawasiliano ya moja kwa moja na Mungu yalikatika; anawasiliana nasi kupitia kwa manabii anaowachagua mwenyewe (Isa.59:2; Hes. 12:6). Matukio yote makubwa yanayoleta maafa kwa wanadamu anawajulisha manabii wake (Amosi 3:7). Kuhusu Gharika alimjulisha Nuhu; kuangamizwa kwa Ninawi alimjulisha Yona; kuangamizwa kwa Sodoma na Gomora alimjulisha Ibrahimu. Mbele yetu kuna mapigo saba (Ufunuo 16) ambayo yatawaathirisana wanadamu. Kabla hayajaja alimjulisha Yohana kisiwani Patmo. Maafa yaliyotiishiwa yanaweza kuepukwa kama watu wanaohusika watatubu na kuacha dhambi zao (Yer. 18:7-10; Yona 3:1-10).

Tukiwakataa manabii wanaotumwa na Mungu hatutafanikiwa katika safari yetu ya mbinguni (2 Nya. 20:20). Japo vitabu vya Biblia vilifungwa (Vitabu 66 - Agano la Kale 39; Agano Jipya 27), bado manabii wataendelea kutumwa na Mungu kulionya kanisa lake (Yoeli 2:28-31; Efe.4:11-14). Kwa kuwa wako manabii wa uongo, basi, yatupasa kuwapima. Viko vipimo vinne ambayo nabii ni lazima atimize vyote kuweza kukubalika kama nabii wa kweli wa Mungu ---- 1. Yer. 28:9; Kum. 13:1-5; 2. Isa. 8:20 [Kut.20:3-17]; 3. Mt. 7:20; 4. 1 Yoh. 4:1-3). **Unabii** na **Historia** vinakwenda bega kwa bega (Yohana 14:29). Tafsihi sahihi ya unabii itaungwa mkono na mafungu ya Biblia na Historia (Isa. 28:10; 2 Pet. 1:19-21). Unabii hautafsihiwa kama mtu apendavyo au kama kanisa fulani lipendavyo.

Ndoto aliyoota mfalme iliyomfadhaisha sana ilihusu Falme Kuu Nne zilizotawala dunia na Falme zilizofuata hadi kuja kwa Yesu Kristo kuja kusimamisha ufalme wake wa milele. Tafsihi ni hii:-

I. UFALME WA BABELI (606-538 au 605-539 K.K.).

Umewakilishwa na **Kichwa cha dhahabu** (Dan. 2:37-38). Historia inaunga mkono.

II. UFALME WA WAMEDI NA WAAJEMI (538-331 au 539-331 K.K.).

Uliuangusha Ufalme wa Babeli (Dan. 5:25-31). Unawakilishwa na **Kifua na Mikono ya Fedha** (Dan. 2:32a,39a). Historia inaunga mkono. Miaka ni ya kukadiria tu.

III. UFALME WA WAYUNANI (331-168 K.K.)

Ufalme wa Wamedi na Waajemi ulitabiriwa kuwa utaangushwa na Wayunani (Dan. 8:4-7,20-21; 11:1-3). Ufalme wa Wayunani (Wagiriki) unawakilishwa na **Tumbo na Viuno vya Shaba** (Dan. 2:32b,39b). Historia inaunga mkono.

IV. UFALME WA WARUMI (168 K.K. - 476 B.K.).

Ufalme wa Warumi unawakilishwa na **Miguu ya Chuma**. Biblia inaelezea vizuri Dola ya Warumi kuwa ilikuwa inazivunja-vunja falme zile nyingine kama chuma. Danieli hakujulishwa jina la Dola hii. Lakini historia inathibitisha kuwa Warumi waliwashinda Wayunani mwaka ule wa 168 K.K. Wakati Kristo anazaliwa Dola hiyo ilikuwa bado inatawala dunia pamoja na Palestina chini ya Kaisari Augusto (Luka 2:1-7; Yohana 11:48).

V. UFALME WA PAPA (538-1798 B.K.)

Ulitokea katika mabaki ya Dola ya Warumi baada ya kuangushwa na makabila ya kishenzi [kipagani] ya Ulaya Kaskazini mwaka wa 476 B.K. Unawakilishwa na **Nyayo za miguu** (Dan.2:33b,41a). Udongo unawakilisha kanisa au watu wa Mungu (Isa.64:8; Yer. 18:6). Chuma kinawakilisha serikali. Hivyo kuchanganyika kwa udongo na chuma ni muungano wa dini na serikali chini ya kiongozi mmoja wa kidini wa Roma. Historia inathibitisha kwamba ufalme huu uliinuka katika mabaki ya Dola ya Warumi baada ya kuangushwa na kutawala dunia kuanzia 538 B.K. Huu ni Utawala wa Papa au Upapa.

VI. FALME KUMI ZA ULAYA MAGHARIBI (476-MAREJEO YA KRISTO)

Falme kumi za Ulaya Magharibi zinawakilishwa na **Vidole Kumi Vya Nyayo** (Dan. 2:42). Falme hizo ni **Uingereza, Ufaransa, Ujerumani, Uswisi (Switzerland), Ureno, Hispania, Italia, Waheruli (Heruli)*, Wavandali (Vandals)*, na Waostrogothi (Ostrogoths)***. Falme tatu za mwisho huwezi kuziona katika ramani ya siku hizi. Habari zake zitatolewa katika somo la Danieli 7. Mataifa hayo 10 yalikuwa makoloni ya Warumi. Rumi ilipoanguka mwaka 476 yakawa yamejikomboa na kuwa huru. Baadaye yalipoipokea dini ya Katoliki kwa nguvu yakajikuta yametawaliwa na Papa aliyejita Mfalme wa wafalme kuanzia mwaka 538 B.K.

VII. UFALME WA MILELE WA KRISTO (MAREJEO YAKE HADI MILELE)

Ufalme huo unawakilishwa na **Jiwe lililochongwa bila kazi ya mikono** (Dan.2:34,35,44,45). Jiwe hilo ni Kristo (Luka 20:17,18; Mt. 21:42,44; Mdo. 4:10-12). Huyu ndiye **Mfalme wa Amani** anayekuja upesi sana (Isa. 9:6; Ufu.22:12). Atakapokuja atazivunjilia mbali falme zote za dunia (Ufu.11:15; 19:11-21). Soma katika kitabu cha **Majibu kwa Mashaka Yako** somo la miaka 1000 itakayoanza atakapokuja Kristo mara ya pili. Baada ya kupita miaka hiyo 1000 waovu watafufuliwa na kuangamizwa katika moto wa milele pamoja na Shetani na malaika zake na kuwa majivu, ndipo dunia hii iliyoharibiwa vibaya wakati wa kuja kwake mara ya pili [Yer. 4:23-27; Ufu. 6:14-17] itakapofanywa kuwa mpya pamoja na mbingu yake (Ufunuo Sura ya 20; Mal. 4:1-3; Eze. 28:14-19; Ufu. 21:1; Zaburi Sura ya 37).

Ombi letu la dhati lingekuwa ni hili: "Ee Yesu, **nikumbuke** utakapoingia katika ufalme wako" (Luka 23:42). Ahadi ile ile itatolewa kwetu kuanzia leo tunapomwomba ombi hilo kama kweli tumedhamiria kuishi kwa ajili yake hapa duniani, "Utakuwa pamoja nami peponi" (Luka 23:43). Ndugu yangu, kwa nini leo hii uipoteze nafasi hii ya thamani? Kata shauri sasa kumfanya Yesu awe Bwana na Mwokozi wako. Itumie vizuri nafasi ya leo kama yule jambazi pale msalabani. Acha kucheza na dhambi. Leo ndiyo siku ya wokovu wako (2 Kor. 6:2).

VIJANA WATATU WASHINDA MTIHANI WA AMRI YA PILI

(SOMA DANIELI 3 YOTE)

Tangu mbinguni Shetani amekuwa akiipiga vita Sheria ya Mungu (Amri Kumi). Anamkasirikia vibaya sana kila mtu anayezishika Amri zote Kumi za Mungu na Imani ya Yesu (Ufu.12:17; 14:12; Kut. 20:3-17). Mtu akishika Amri tisa katika hizo kumi ni sawa na mtu ambaye hashiki hata moja; Shetani hana shida na mtu kama huyo, maana yuko upande wake; hawezi kumpiga vita hata kidogo (Yak.2:10-12). Amri Kumi ndizo zinazoonyesha dhambi, kwa maana "***Dhambi ni uvunjaji wa Sheria [Amri Kumi]***" (1 Yohana 3:4, AJKK; Rum. 7:7). Inachukua uvunjaji wa amri moja tu kuwa mwenye dhambi. Kwa hiyo, Mkristo ye yote, haidhuru awe nani au awe na cheo gani, anayeidharau Sheria ya Mungu iliyotolewa mlimani Sinai (Amri Kumi) yuko katika hatari kubwa ya kupoteza uzima wa milele (1 Yoh. 2:3-6; 5:1-5; Zab. 119:155). Yesu aliye kielelezo chetu na ambaye ni Mungu alishika Amri Kumi za Baba yake; sembuse wewe (Yoh. 15:10). Usikubali mtu ye yote akudanganye, maana "watu wabaya na wadanganyaji wataendelea, na kuzidi kuwa waovu, wakidanganya na kudanganyika" (2 Tim.3:13). Hao waepuke. Angalia usijidanganye mwenyewe (Gal. 6:7,8), wala usimruhusu kipofu akuongoze kipofu mwenzake, mtatumbukia wote wawili shimoni (Mt. 15:14). Uzima wa milele una thamani kubwa kiasi kwamba mtu hawezi kukubali kuupoteza vivi hivi (Mt. 22:29).

Hapa tunawakuta vijana watatu wa Kiebrania kasoro Danieli hayupo safari hii. Katika Danieli 1 tuliona jinsi vijana wale wanne walivyoshinda mtihani ule wa chakula. Kula chakula au kunywa kinywaji kinachodhuru mwili kwa makusudi mazima ni kuvunja Amri ya Sita inayosema, Usiue (Kut. 20:13). Hivyo walishinda mtihani wa Amri ya Sita. Sasa wamekabiliwa na mtihani mgumu kabisa wa Amri ya Pili inayosema, "Usijifanyie sanamu ya kuchonga, wala mfano wa kitu cho chote kilicho juu mbinguni, wala kilicho chini duniani, wala kilicho majini chini ya dunia. ***Usivisujudie wala kuvitumikia...***" (Kutoka 20:4-6). Mfalme Nebukadreza baada ya kuelezwa maana ya ndoto yake aliyoota ya sanamu kubwa katika Danieli 2 kuhusu Falme zile Kuu Nne ukiwamo na ufalme wake akafanya shingo ngumu kupingana na Mungu. Akatengeneza sanamu kubwa ya dhahabu tupu [dhahabu iliwakilisha ufalme wa Babeli] akimaanisha kwamba ufalme wa Babeli utadumu milele. Akataka sanamu hiyo iliyowekwa katika uwanda wa Dura isujudiwe na wote waliokuwapo pale (Dan.3:1-7). Wote wakaisujudia kasoro wale vijana watatu Waebrania ----- Shadraka, Meshaki, na Abednego. Ni ujasiri ulioje katika halaiki ile walimokuwamo viongozi wakuu wa serikali ya Babeli! Watu wa Mungu wanatakiwakuwa na ujasiri kama huo kutetea kweli ya Mungu hata kama mbingu zinadondoka (Rum. 8:35-39; Ebr. 11:32-40; Dan. 11:33).

Mfalme alijaribu kuwasihi wafanye hivyo mara watakaposikia tena filimbi na ngoma zikipigwa. Akawatishia kuwa atawatupa katika tanuru ya moto iliyokuwa kali mara saba kuliko kawaida. Lakini wao kwa upole wakasema, "Mfalme, Ee Nebukadreza, hamna haja kujibu katika neno hili. Kama ni hivyo, Mungu wetu tunayemtumikia aweza kutuokoa na tanuru ile iwakayo moto; naye atatuokoa na mkono wako, Ee mfalme. Bali kama si hivyo, ujue, Ee mfalme, ya kuwa ***sisi hatukubali kuitumikia miungu yako, wala kuisujudia hiyo sanamu ya dhahabu uliyoisimamisha'*** (Dan. 3:16-18). Ndipo mfalme akakasirika sana na kuamuru wafungwe na kutupwa na wanajeshi mashujaa ndani ya tanuru ile ya moto. Wale waliowatupa walikufa kwa ukali wa moto ule. Hatimaye wakafanikiwa kuwatupa katikati ya ile tanuru iliyowaka moto. Je! kulitokea nini?

Loo! mfalme akashangaa, hatukutupa watu watatu, mbona wako wanne, na mmoja anakuwa kama mwana wa miungu [Yesu alikuwa pale kuwaokoa]. Aamehidi kuwa atakuwa pamoja na watu wake mpaka mwisho wa dahari (Mt. 28:20). Hata wakipita motoni au katika maji mengi atakuwa pale tayari kuwaokoa (Isaya 43:1,2). Alitimiza ahadi yake kwao katika tukio lile la kutisha. Wakawa wanatembea ndani ya moto bila kuungua. Walipotolewa nje ya tanuru ile "wakawaona watu hao, ya kuwa ule moto ulikuwa hauna nguvu juu ya miili yao, wala nywele za vichwa vyao hazikuteketea, wala suruali zao hazikubadilika, wala harufu ya moto haikuwapata hata kidogo" (Dan. 3:27). Bwana asifiwe!!! Ana uweza wa kuokoa kabisa! Mungu anasema, "kwa maana wao **wanaoniheshimu nitawaheshimu**, na wao wanaonidharau watahesabiwa kuwa si kitu" (1 Sam. 2:30). Ndugu yangu, je! utasimama imara kutetea Amri Kumi za Mungu?

Mfalme akatambua kuwa "hakuna Mungu mwingine awezaye kuokoa namna hii. Kisha akawakuza [akawapandisha cheo] Shadraka, na Meshaki, na Abednego, katika wilaya ya Babeli" (Dan. 3:29,30); akawadharau wale wote walioisujudu sanamu ile na kutoa amri kuwa wakisema neno lo lote juu ya Mungu wa vijana hao watakatwa vipande vipande na nyumba zao zitafanywa jaa [la takataka]. Hiyo si dharau kubwa? Kuna thawabu katika kusimama imara kutetea kweli ya Mungu. Yusufu alifungwa gerezani kwa kukataa kuzini, yaani, kuvunja Amri ya Saba (Kut. 20:14). Matokeo yake Mungu alikuwa naye gerezani na hatimaye alitolewa na kuheshimiwa kwa kupewa cheo cha Waziri Mkuu wa Misri (Mwa.39:21-23; 41:37-44). Babeli inawakilisha nguvu za giza [Shetani] zinazopigana na Amri Kumi za Mungu. Hata Babeli Mkuu wa Ufunuo anayo tabia iyo hiyo. Shetani anaitumia Babeli kutekeleza maangamizi yake juu ya watu wa Mungu wasio na hatia.

Kizazi hiki cha mwisho cha Sayansi na Teknolojia kitakabiliwa na Mtihani Mgumu kuliko yote wa Amri ya Nne ihusuyo Sabato (Kut. 20:8-11). Yohana alionyeshwakwamba kila mtu aliye hai wakati huo atajaribiwa (Ufu. 3:10). Watakaolindwa na Kristo ni wale waliolishika neno la subira yake (Ufu.14:12) ---- "Hapa ndipo penye **subira** ya watakatifu, **hao wazishikao Amri [Kumi] za Mungu na Imani ya Yesu**". Je! utasimama chini ya Bendera ya Imanueli iliyoandikwa maneno hayo juu [Ufu. 14:12] au chini ya Bendera ya Chapa ya Mnyama [Ufu. 13:16,17] ----- iliyoandikwa siku ya kupumzika ya kizazi kipya kijacho? Hebu kwa neema yake Mungu na tuazimie kwamba 'hatuwezi kutenda neno lo lote kinyume cha kweli, bali kwa ajili ya kweli" (2 Kor. 13:8). Lakini kweli ni nini? Neno la Mungu ni kweli; Sheria ya Mungu (Amri Kumi) ni kweli (Yoh. 17:17; Zab. 119:142). Neno lake na Sheria yake hudumu milele (Mt. 25:35; 1 Pet. 1:23; Luka 16:17; Zab. 119:44). Sheria yake ni "kamilifu"; hivyo huwezi kuongeza wala kupunguza kitu katika Sheria hiyo ya Amri Kumi (Zab. 19:7; Kum. 4:2,10-13).

KIBURI SUGU CHA MFALME CHASHUSHWA

(SOMA DANIELI 4 YOTE)

Amini usiamini, wote tuna kiburi kwa kiwango fulani. Kiburi hicho kinatokana na nafsi, yaani, *umimi*. Kiini cha dhambi zote ni ule umimi (nafsi). Unaweza kujikweza au unaweza kujidhalilisha isivyopasa. Mambo yote hayo mawili ni kiburi. Mwenye kujikweza anasema, "Mimi ni tajiri, mimi ni msomi, mimi... mimi...." Anajiona kuwa yu bora kuliko wengine kwa vile alivyo na kwa vile anavyofanya. Anayejidhalilisha isivyopasa akipongezwakwa kazi nzuri aliyofanya, anasema, "Si kitu! Sikufanya la maana!...." Lakini moyoni mwake anajipongeza kuwa amefanya vizuri sana. Yule anayesoma mioyo anaandika katika kumbukumbu kuwa hicho ni kiburi.

Kiburi kilimwangusha Lusifa mbinguni akapewa jina baya la Shetani (Isa. 14:12-15; Eze. 28:14-17). Wazazi wetu Bustanini Edeni walidanganywa na Shetani kuwa wakila tunda lile lililokatazwa watakuwa kama Mungu. Wakala, wakajiona uchi, wkapoteza utukufu walioumbiwanao, na wazao wao wakawa wamepungukiwana utukufu huo (Mwa. 3:3-7; Rum. 3:23). Mungu anachukia sana kiburi kwa sababu nafsi yetu inataka kumwondoa katika kiti chake cha enzi moyoni mwetu na kukikalia yenyewe (Mithali 6:16-19). Tulijifunza katika somo la kwanza (Danieli 1) kwamba miili yetu ni Hekalu la Roho Mtakatifu. Mtu anayeiruhusu nafsi kutawala moyo wake anamfukuza Roho moyoni mwake.

Kama kuna vita kali kuliko zote hapa duniani ni ile ya kupigana na nafsi yetu. Nafsi haifi kabisa; inaweza kukandamizwa tu isijitutumue. Kwa hiyo ni muhimu kuwa macho kila wakati ili isije ikajitutumua juu ya Mungu au juu ya watu wengine. Paulo alikuwa na vita iyo hiyo. Anasema, "Ninakufa kila siku" (1 Kor. 15:31). Kwa maneno mengine, "naifisha nafsi yangu kila siku," au "napigana na umimi unaojiinua ndani yangu." Kuweza kuidhibiti nafsi ni kwa njia ya kumruhusu Kristo kukaa moyoni mwetu, "Nimesulibiwa pamoja na Kristo; lakini ni hai; wala *si mimi [si umimi wangu]* tena, bali Kristo yu hai ndani yangu; na uhai nilio nao sasa katika mwili, ninao katika imani ya Mwana wa Mungu, ambaye alinipenda akajitoa nafsi yake kwa ajili yangu" (Gal. 2:20). Nafsi itaondolewandani yetu wakati wa parapanda ya mwisho tutakapopewa miili ya utukufu, isiyokufa (1 Kor. 15:51-53). Ndiyo maana si vizuri mtu kujisifu kuwa ameokoka, maana anaweza kuangushwa na nafsi wakati wo wote na kupoteza wokovu wake (1 Kor. 10:12; Eze. 33:12-16; Mt. 24:13). Kwanza kule kujisifu kwenyewe tu ni dhambi ambayo haina msamaha mpaka mtu huyo atubu na kujishusha kiburi chake (Luka 18:9-14). Tunaruhusiwa kujisifia msalaba wa Kristo tu uliotuletea ukombozi sisi tusiostahili (Gal. 6:14). Sifa zote anastahili kupewa Mungu kwa lo lote tufanyalo au kwa mafanikio yetu (Yer. 9:23,24).

Sasa tunamkuta mfalme Nebukadreza aliyekuwa ameuona uweza mkuu wa Mungu wa kuwaokoa wale vijana watatu katika tanuru ile ya moto, na kukiri kwamba "hakuna Mungu mwingine awezaye kuokoa namna hii" (Dan. 3:29), akijitukuzajuu ya Mungu huyo kwa njia ya kiburi chake. Mji wa Babeli ulikuwa na utukufu mkubwa sana (Isa. 13:19a). Hakuna ufalme mwingine duniani unaoweza kuwa na utukufu kama ule. Mungu alimpa ndoto ya sanamu iliyowakilisha falme zote zitakazotawala kuanzia wakati wake mpaka Kristo atakapousimamisha ufalme wake (Danieli 2). Kwa kiburi akapinga mpango wa Mungu kwa kusimamisha sanamu ya dhahabu tupu (dhahabu iliwakilisha ufalme wa Babeli) katika uwanda wa Dura na kutaka watu waisujudie. Kwa kiburi alimdharau Mungu wa mbinguni kuwa si kitu; bali kwamba yeye atadumu milele pamoja na ufalme wake. Aliishi

na watu wa Mungu ili ajifunze juu ya Mungu wa Israeli; vijana wale wanne walikuwa fundisho kuu kwake. Hakujali yote hayo.

Mungu katika upendo wake akamletea ndoto ya pili ili kumwonya aachane na kiburi chake sugu (Dan. 4:4-17). Katika ndoto yake aliona mti mrefu uliokua mpaka mbinguni; wanadamu, wanyama, ndege wote walipata chakula chao katika mti huo. Kisha akamwona mlinzi mtakatifu akiamuru mti ule ukatwe kibaki kisiki tu kikapate umande wa mbinguni kwa nyakati (miaka) saba. Kwa nini? "Kusudi walio hai wapate kujua ya kuwa Aliye juu anatawala katika ufalme wa wanadamu, naye humpa amtakaye, tena humtawaza juu yake aliye mnyonge" (Dan. 4:17). Ni wafalme wangapi wanaofahamu kuwa ni Mungu aliyewaweka katika viti vya enzi wanavyovikalia? (Rum.13:1-7; 1 Tim. 2:1-6).

Wajibu wa Serikali zote za dunia ni kusimamia utekelezaji wa Amri Sita za mwisho katika zile Kumi (Kut. 20:12-17). Wanapofanya kazi yao hiyo vizuri na kwa uaminifu na haki mataifa yao yanabarikiwa. Wanapoingilia mambo yanayomhusu Mungu (Amri Nne za kwanza - Kut. 20:3-11) wanavuka mipaka ya madaraka aliyowapa na kustahili adhabu kutoka kwa Mungu. Biblia sio kitabu cha siasa; lakini kuinuka na kuanguka kwa mataifa yote ya dunia kumeelezwa humo. Ni Mungu anayetawala katika falme zote za wanadamu. Mungu anapima nyendo za mataifa yote duniani (Zab. 66:7-8; Zaburi 2; 9:17). Ni jambo la kusikitisha mno kwamba mataifa yote ya dunia, ukiwaondoa watakatifu waliomo, yataangamizwa vibaya siku ile ya mwisho kwa kwenda kinyume na madaraka aliyowapa Mungu (Ufu. 19:11-21).

Danieli alipoitwa kuitafsiri ndoto ile ya mfalme "akashangaa kwa muda, na fikara zake zikamfadhaisha" (Dan. 4:19). Kwa nini alifadhaika? Kwa sababu ndoto ile ilimaanisha kwamba mfalme angefukuzwa mbali na wanadamu na kula majani kama ng'ombe kwa miaka saba. Kwa nini iwe hivyo? Kwa sababu ya kiburi chake sugu. "Nyakati [miaka] saba zitapita juu yako; ***hata utakapojua*** ya kuwa Aliye juu ndiye anayemiliki katika ufalme wa wanadamu, naye humpa yeye amtakaye, awaye yote" (Dan. 4:25). Miezi 12 baadaye, "alikuwa akitembea ndani ya jumba la kifalme katika Babeli. Mfalme akanena, akasema, Mji huu sio Babeli mkubwa nilioujenga ***mimi***, uwe kao langu la kifalme, ***kwa uwezo wa nguvu zangu***, ili uwe utukufu wa enzi yangu?" (Dan. 4:29,30). Pale pale tangazo likatolewa kutoka mbinguni kuwa ufalme wake umeondoka kwake na atakaa na wanyama akila majani kama ng'ombe kwa miaka saba mpaka atakapojifunza kumtambua Mungu wa mbinguni. Mafunzo ya miaka saba kukishusha kiburi sugu! Fikiria hilo!

Mungu na ashukuriwe! Nebukadreza alijifunza kwa njia ya aibu sana (ya kuwa mwehu) kwa miaka saba mizima. Alitoka akiwa kiumbe kipya; akakitubia kiburi chake sugu na kuanzia hapo akaanza kumtukuzwa hadharani Mungu wa mbinguni (Dan. 4:34,35). Ufalme wake akarudishiwa. Ushuhuda wake mbele za watu ameutoa mwanzo wa Sura hii ya 4. "Mfalme Nebukadreza, kwa watu wa kabila zote, na taifa zote, na lugha zote, wanaokaa katika dunia yote; Amani iongezeke kwenu. Mimi nimeona vema ***kutangaza habari za ishara na maajabu, aliyonitendea Mungu aliye juu***. Ishara zake ni kubwa kama nini! na maajabu yake yana uweza kama nini! ufalme wake ni ufalme wa milele; na mamlaka yake ni ya kizazi hata kizazi" (Dan. 4:1-3). Siku moja wale watakaookolewa watakutana na Nebukadreza mbinguni. Atawasimulia vizuri kisa chake.

Ni wangapi ambao Mungu anapozungumza nao katika Neno lake wanakaza shingo zao kwa kiburi na kuyatukuza mawazo yao juu ya Mungu na kufanya kinyume na maagizo yake? Je, wako tayari kupelekwa porini na kula majani ili wajifunze? Hilo ni zoezi kali mno. Je! Mungu atanivumilia mpaka lini asiukate mti wangu? (Luka 13:6-9). Yatupasa kutubu; la sivyo tutaangamizwa (Luka 13:1-5). Sisi si maarufu kuliko Mungu; wala sisi si bora kuliko wengine.

USIKU WA MWISHO DUNIANI

(SOMA DANIELI 5 YOTE)

Moyo wa mwanadamu umejaa upumbavu. "Mpumbavuamesema moyoni, Hakuna Mungu; Wametenda uovu wa ufisadi na kuchukiza, Hakuna atendaye mema" (Zab.53:1). Watu wanaopenda kufanya dhambi huamua kumfutilia mbali Mungu katika mawazo yao, mafundisho yao, na maisha yao. Biblia inasema huo ni upumbavu. Kwa sababu Mungu yuko kweli, na watu kama hao watawajibika kwa vitendo vyao viovu. Lakini jambo la kusikitisha ni kwamba hatujifunzi kutokana na yale yaliyowapata watangulizi wetu. Tunataka kujionea wenyewe.

Siku moja mfalme Belshaza (mjukuu wa Nebukadreza) alifanya karamu kubwa ya ulevi kwa ajili ya wakuu wake elfu. Hakujuwa kwamba karamu yake hiyo ilikuwa ya mwisho, na ya kwamba Mungu wa mbinguni alikuwa ameiona hata kabla haijafanywa (Yer. 51:37-40,57-58). Na usiku ule karamu ile ikawa ya aina yake; lakini wahusika hawakuweza kuamka asubuhi yake; walikuwa maiti. Belshaza hakujiifunza kutokana na mambo yaliyompata babu yake Nebukadreza (Dan. 5:18-23). Alikuwa anajua yote hayo lakini kwa kiburi kabisa akafanya yaliyomchukiza Mungu wa Mbinguni. Makosa makubwa aliyoyafanya ni haya:

Kosa lake la kwanza ni kutumia vyombo vitakatifu kunywa pombe (Dan. 5:1-3). Hakuweka tofauti kati ya vyombo vya kawaida vya kutumia na vyombo vitakatifu vinavyotumika kwa kazi maalum ya Mungu. Jinsi gani siku hizi wachungaji hawawafundishi washiriki wao kuweka tofauti hiyo? "Makuhani [wachungaji] wake wameihalifu sheria yangu [Amri Kumi], wametia unajisi vitu vyangu vitakatifu; hawakuweka tofauti ya vitu vitakatifu na vitu vya kutumiwa sikuzote; wala hawakuwafundisha watu kupambanua vitu vichafu [kama nguruwe, panya, na kadhalika] na vitu vilivyo safi [kama ng'ombe, mbuzi, kondoo], *nao wamefumba macho yao*, wasiziangalie *Sabato zangu*, nami nimetiwa unajisi kati yao" (Eze. 22:26). Kutokutambua vitakatifu ni kosa la kufisha. Sabato [Jumamosi] ni takatifu (Mwa.2:2,3; Kut. 20:11; Isa. 58:13,14). Jumapili si takatifu; ni siku ya kazi (Eze. 46:1). Siku ya ibada aliyoiweka Mungu kwa wanadamu wote ni Sabato [Jumamosi] na itakuwa hivyo milele zote (Isa. 66:22,23). Zaka (sehemu ya kumi ya mapato yetu) ni takatifu (Law. 27:30-33). Kuitumia kwa matumizi yetu ya kawaida ni kumwibia Mungu (Mal.3:8-11). Wevi hawataurithi ufalme wa Mungu (1 Kor. 6:9,10). Kumtegemeamchungaji wako badala ya kusoma Biblia mwenyewe ni hatari kubwa!

Kosa lake la pili ni kunywa divai [pombe] (Dan. 5:4a). Tulijifunza katika somo la kwanza lililohusu vyakula na vinywaji kwamba pombe inaudhuru sana mwili wetu, na ya kwamba wale wanaouharibu mwili wao kwa pombe au kwa njia nyingine yo yote wataharibiwa (1 Kor. 3:16,17). Pombe ina sumu ya alkoholi ambayo inaathiri mishipa ya fahamu, ubongo, moyo, nyama za mwili, na kadhalika. Sio suala tu la kulewa linalohusika, bali ni ile sumu iliyomo. Wengi hata wakinywa pombe nyingi hawalewi; lakini sumu inafanya kazi miilini mwao na kuiharibu. Hivyo wale wasema kuniywa pombe kidogo tu wasingeweza kusema hivyo kuhusu sumu ya panya. Sumu kidogo tu yatasha kuuu mtu au kuuathiri mwili (Mithali 23:29-35). Biblia inalinganisha sumu iliyomo katika pombe na sumu ya nyoka aitwaye "fira" (Mithali 23:31,32). Ni sumu mbaya sana. Biblia inasema walevi [wanaolewa na wasiolewa] hawataurithi ufalme wa mbinguni (1 Kor. 6:9,10).

Kosa la tatu la Belshaza ni lile la kuisifu miungu badala ya Mungu wa mbinguni (Dan. 5:4b). Neno lasema, "BWANA asema hivi, Mwenye hekima asijisifu kwa sababu ya hekima yake, wala mwenye nguvu asijisifu kwa sababu ya nguvu zake, wala tajiri

asijisifu kwa sababu ya utajiri wake; bali ajisifuye na ajisifu kwa sababu hii ya kwamba **ananifahamu mimi, na kunijua**, ya kuwa mimi ni BWANA, nitendaye wema, na hukumu, na haki, katika nchi; maana mimi **napendezwa na mambo hayo**, asema BWANA" (Yer. 9:6). Si kwamba Belshaza alikuwa hamjui Mungu wa mbinguni alipokuwa anaisifu miungu yake pamoja na wakuu wake, kilikuwa ni kiburi chake sugu kilichomfanya afanye hivyo. Je! wewe unamsifu nani?

Wakati sherehe imefikia kilele chake, wamelewa na kuanza kusifu wanawake na miungu yao, kiganja cha mkono kisichotoka damu kikaanza kuandika ukutani. Jasho jembamba likawatoka. Pombe yote ikayeyuka kichwani. Hofu kuu ikawashika, wasijue la kufanya. Wataalam wakaitwa ili wayasome maandiko yale; hawakuweza. Ndipo malkia, mke wa Nebukadreza, akaingia na kuwaambia habari za Danieli jinsi alivyomtafsiria ndoto babu yake. Danieli akaitwa. Akamshutumumu Belshaza kwa kiburi chake, licha ya kujua fika yaliyompatababu yake. Akasoma maandiko yale ukutani: "MENE (HESABU), MENE (HESABU), TEKELI (MIZANI), NA PERESI (MGAWANYO). Na tafsiri ya maneno hayo ni hii; MENE, Mungu amehesabu ufalme wako na kuukomesha. TEKELI, Umepimwa katika mizani nawe umeonekana kuwa umepunguka. PERESI, Ufalme wako umegawanyika, nao wamepewa Wamedi na Waajemi" (Dan.5:25-28). Ilikuwa imetabiriwa mapema kwamba milango ya kuingilia mjini itaachwa wazi na maji ya mto yatakaushwa (Isa. 45:1; 44:27). Hivyo ndivyo alivyofanya Koreshi aliyeyaongoza majeshi ya Wamedi na Waajemi usiku ule. Milango ya mto haikufungwa usiku ule. Wakaingia na kumwua mfalme na viongozi wake waliokuwamo mle. Ulikuwa ni usiku wa mwisho kwao.

Mungu anayapima mataifa katika mizani na kukomesha ufalme wao kama apendavyo. Vile vile anampima mtu mmoja mmoja katika mizani ile ya mbinguni (Amri Kumi) na kuandika mbele ya jina lake "umepunguka" au "umetimilika katika yeye" (Kol. 2:10). Hiyo ndiyo kazi anayofanya Kuhani wetu Mkuu, Yesu Kristo, mbinguni tangu mwaka wa 1844. Karibu sana kesi ya kila mmoja wetu itakatwa kwa milele. Akimaliza kazi yake ya upatanisho au hukumu atatamka maneno haya ya kutisha: "Mwenye kudhulumu na azidi kudhulumu; na mwenye uchafu na azidi kuwa mchafu; na mwenye haki na azidi kufanya haki; na mtakatifu na azidi kutakaswa" (Ufu.22:11). Hukumu hiyo itakatwa kabla ya kuanguka mapigo yale 7 ya Ufunuo 16. Katika pigo la mwisho atakuja kuwachukua watu wake na kuwaangamiza waovu wote.

Mkulima yule tajiri aliyevuna mavuno mengi asijue pa kuyaweka, alifikiri kwamba atakuwa na maisha marefu sana ya raha mbele yake (Luka 12:16-21). Usiku ule akajiambia mwenyewe, "Ee nafsi yangu, una vitu vyema vingi ulivyojiwekea akiba kwa miaka mingi; pumzika basi, ule, unywe, ufurahi" (Luka 12:19). Maskini yule, alipolala usiku ule hakuamka, aliuawa. Yule mlinzi mtakatifu asiyeonekana aliyeandika ukutani Babeli, akatamka kwa tajiri huyo maneno haya, "Usiku huu wa leo wanataka roho yako! Vitu ulivyojiwekeatayari vitakuwa vya nani?" (Luka 12:20). Ndugu yangu, leo ndiyo siku ya wokovu (2 Kor. 6:2). Kesho si yako (Yak. 4:13-16). Amua leo kumpokea Yesu kuwa Bwana na Mwokozi wako. Achana na ulevi na dhambi zote. Ukimpokea atakupua uwezo wa kushinda dhambi (1 Kor. 15:57; Yuda 24,25).

Usiku wa mwisho duniani kwako na kwangu unaweza kuwa ni usiku huu wa leo. "Basi jiangalieni, mioyo yenu isije ikalemewa na **ulafi**, na **ulevi** na **masumbufu ya maisha haya**, siku ile ikawajia kama mtego unasavyo; kwa kuwa ndivyo itakavyowajilia watu wote wakao juu ya uso wa dunia" (Luka 21:34,35). Siku moja ulimwengu wote unaojifurahisha katika anasa mbalimbali za dhambi hautaweza kuiona asubuhi; watakuwa maiti, hawatazika, wala kuliliwa (Yer. 25:32-37). Itakuwa karamu ya mwisho Mungu atakayowafanyia ndege (Ufu. 19:17,18).

AFAULU MTIHANI WA AMRI YA KWANZA

(SOMA DANIELI 6 YOTE)

Katika Babeli ya zamani na Babeli Mkuu wa mwisho inadhihirika tabia ile ile ya Shetani ya kuichukia Sheria ya Mungu [Amri Kumi] na kuwalazimisha watu kutenda kinyume na Sheria hiyo. Waliabudu miungu, sanamu, na wafalme. Nimrodi ndiye muasisi wa mji wa Babeli (Mwanzo 10:8-12). Aliabudiwa kama mungu Beli (jua). Beli (Isa. 46:1) ni mungu mkuu wa Wababeli na Waajemi, ni kifupi cha "Baali". Historia inaonyesha kuwa wapagani tangu siku za Babeli waliabudu jua katika siku ile ya Jumapili.

Tumeona jinsi vijana wale wanne (Danieli 1) walivyotaribiwa juu ya Amri ya Sita, isemayo, "Usiue" (Kut.20:13). Kula vyakula na kunywa vinywaji vinavyodhuru mwili ni kujiua polepole.

Walishinda mtihani ule. Pia tumeona wale vijana watatu (Danieli 3) walivyotaribiwa juu ya Amri ya Pili inayokatiza ibada ya sanamu (Kut. 20:4-6); walishinda mtihani ule mgumu japo walitupwa motoni. Mungu alipendezwa kuwaokoa. Pia tuligusia juu ya kujaribiwa kwa Yusufu kule Misri juu ya Amri ya Saba, inayosema, "Usizini" (Kut. 20:14). Alishinda. Sasa tunamkuta Danieli (Danieli 6) akijaribiwa juu ya Amri ya Nane, isemayo, "Usiibe" (Kut. 20:15). Alishinda bila shida (Dan. 6:4); alikuwa mwaminifu. Kisha tulidokeza kuwa mtihani mgumu kuliko yote wa siku za mwisho ni juu ya Amri ya Nne, inayohusu Sabato ya Mungu (Kut.20:8-11). Kizazi cha Sayansi na Teknolojia kitaweka siku ya kupumzika nyingine isiyokuwa Sabato. Dunia itagawanyika katika makundi mawili ----- hao wazishikao Amri [Kumi] za Mungu pamoja na Imani ya Yesu, na wale wasiozishika, japo miongoni mwao watakuwamo wanaomwamini Yesu. Kushika Amri Kumi za Mungu ni lazima uzishike zote (Kut. 20:3-17; Yak.2:10-12). "Dhambi ni uvunjaji wa Sheria [Amri Kumi]" (1 Yohana 3:4, AJKK).

Tukirudi kule Babeli tunamkuta mfalme Dario aliyempenda sana Danieli, mtu wa Mungu. Kutokana na "roho bora iliyokuwa ndani yake Danieli, alimteua kuwa Waziri Mkuu wa Babeli. Jambo hilo liliwakasirisha sana mawaziri waliokuwa wanawania cheo hicho. Wakatafuta njia ya kumwondoa katika cheo hicho kwa kuchunguza utendaji wake wa kazi na matumizi ya fedha za Dola ile ya Wamedi na Waajemi, "halikuonekana kosa wala hatia ndani yake" (Danieli 6:1-4).

Wakakaa kikao cha faragha. Wakatafuta mbinu hii na ile wasiweze kuiona. Hatimaye wakasema, "Hatutapata sababu ya kumshtaki Danieli huyo, tusipoipata katika mambo ya **Sheria ya Mungu wake [Amri Kumi]**. Naam, wazo hilo likawa zuri na likakubalika kwa wote. Tahadhari ikawa kwamba wasiweke amri yo yote itakayomshtua mfalme maana anampenda Danieli. Wakazipitia amri moja moja wakaona ya kwanza inafaa. Lakini Danieli hawezi kukubali kuabudu mwanadamu, maana amri hii inasema, "Usiwe na miungu mingine ila mimi" (Kut. 20:3). Wakasema mfalme atagundua tu kuwa tumemlenga Danieli, rafiki yake. Mmoja akatoa wazo kuwa tumhushishe mfalme. Tuseme watu wote waombe kwa mfalme kwa siku thelathini tu; atajisikia vizuri, wala hatajua kuwa tumemlenga Danieli. Wakasema sisi tunajua kwamba Danieli hata kubali na tutakuwa tumemnasa kabisa, cheo cha Waziri Mkuu kitamponyoka; kitakuwa chetu. Sawa? Sawa! Wakamwendea mfalme kwa hila na kumshurutisha kuitia amri hiyo muhuri wake. Soma Danieli 16:5-9. "Basi mfalme Dario akayatia sahihi maandiko yale, na ile marufuku" (Dan. 6:9). Sheria ya Wamedi na Waajemi haiwezi kubadilika, yaani, haiwezi kubatilishwa ikiisha kutungwa mpaka itekelezwe kama ilivyo.

"Basi Danieli, alipojua ya kuwa yale maandiko yamekwisha kutiwa sahihi, akaingia nyumbani mwake, (*na madirisha katika chumba chake yalikuwa yamefunguliwa kukabili Yerusalemu*)" (Danieli 6:10). Je! aliomba kimya kimya ili watu wasisikie anaomba kwa nani? "Wakamwona Danieli akiomba dua, na kusihhi mbele za Mungu wake" (Dan. 6:11). Alikuwa anaomba kwa sauti kubwa wanasikia dua anayotoa kwa Mungu wake. Ni ujasiri ulioje mbele ya kifo kibaya cha kuliwa na simba! Yesu ameahidi kwamba "kila mtu atakayenikiri mbele ya watu, nami nitamkiri mbele za Baba yangu aliye mbinguni" (Mt. 10:32). Danieli alipokuwa anamkiri Kristo waziwazi hata mbele ya kifo mbingu yote ilikuwa inaangalia kila kitu kwa makini sana na kujiandaa kumlinda. Wengi wetu tungekuwa tunaomba kimoyomoyo ili watu wasije wakatusikia na tukahatarisha maisha yetu. Matokeo yalikuwaje pamoja na juhudi ya mfalme kutaka amri ile isitekelezwe? "Wakamtupa katika tundu la simba" (Dan. 16:16). Wakajipongeza kuwa njama yao juu ya Danieli imefanikiwa kabisa na hawatamwona tena.

Mfalme alikuwa na imani na Mungu wa Israeli, ijapokuwa alikuwa na wasiwasi sana juu ya usalama wa maisha ya rafiki yake Danieli, alipoona wamemtupa katika tundu la simba. Akasema maneno haya, "Mungu wako unayemtumikia daima, yeye atakuponya" (Dan. 6:16). Mfalme hakulala usiku kucha akifikiria jinsi simba wanavyomraru vipande vipande rafiki yake; akijilaumu kwa nini hakugundua njama ya mawaziri wale waliomwonea wivu Danieli.

Je! simba wale wenye njaa kibao walimla Danieli, Shahidi wa Yesu? Mfalme akaenda kwenye tundu lile la simba, akilia kwa huzuni, "Ee Danieli, mtumishi wa Mungu aliye hai, je! Mungu wako, unayemtumikia daima, aweza kukuponya na simba hawa [wenye njaa]?" Danieli akamjibu mfalme, "Mungu wangu amentuma malaika wake, naye ameyafumba makanwa ya simba nao hawakunidhuru" (Dan. 6:21,22). Simba wale wakawa bubu; makucha yao hayakufyatuka, wala hawakuwa na ari yo yote ya kumrukia. Mfalme akaagiza wamtoe. Amri ya Wamedi na Waajemi isiyobadilika ilikuwa imetekelezwa lakini bila matokeo yaliyokusudiwa. Akatoa amri nyingine isiyobadilika ili itekelezwe mara moja. Akaamuru waliomshtaki kwa kijicho chao watupwe mle mle, "wao, na watoto wao, na wake zao" (Dan. 6:24). Nini kilitokea? "Wale simba wakawashinda wakaivunja mifupa yao vipande vipande, kabla hawajafika chini ya tundu" (Dan. 6:24). Wivu au kijicho kina mshahara wake! Wengi wanatafuta njia ya kuwang'oa wenzao kwenye vyeo vyao kwa kupeleka mashtaka ya uongo au kutega mitego ya hila ambayo huwa vigumu sana kujinasua. Mungu anaouna uovu wote huo.

Wahenga walisema, "Mchimba shimo hutumbukia mwenyewe." Biblia inasema, "Mwenye kuchimba shimo atatumbukia ndani yake" (Mhu. 10:8). Siku zile za Esta Hamani akamwonea wivu au kijicho Mordekai. Kwa siri akachonga mti mrefu sana wenye ncha kali wa kumtundikia Mordekai, mtu wa Mungu aliyekuwa hana hatia yo yote kama Danieli. Matokeo? Alitundikwa mwenyewe kwenye mti ule ule aliouchonga kwa mikono yake (Esta 7:9,10).

Mfalme Dario alimpenda Mungu wa Danieli. Mungu naye akampenda mfalme huyo. Akamtuma Gabrieli kumthibitisha katika ufalme wake (Dan. 11:1). Wafalme wengi wangeiga mfano wa mfalme huyu katika kuwasaidia na kuwatetea watu wa Mungu wanaowekewa mitego ya hila ili kuwaangusha. Mungu atawabariki wafalme kama hao. Danieli akashinda mtihani ule mgumu wa kuitetea Amri ya Kwanza. Mfalme akawaandikia watu wa mataifa yote watetemeke mbele za Mungu wa Danieli. Akasema, "Yeye huponya na kuokoa, hutenda ishara na maajabu mbinguni na duniani, ndiye aliyemponya Danieli na nguvu za simba" (Dan. 6:27). Mungu anasema, "kwa maana wao *wanaoniheshimu nitawaheshimu*, na wao wanaonidharau watahesabiwa kuwa si kitu (1 Sam. 2:30). Danieli akafanikiwa chini ya wafalme wawili (Dan.2:28). Vijana wa leo wangeiga kielelezo cha Danieli.

FALME ZITAKAZOWAATHIRI WATU WA MUNGU

(SEHEMU YA KWANZA)

(SOMA DANIELI 7 YOTE)

Katika Danieli 7 tunazikuta Falme zile zile tulizozikuta katika Danieli 2, ila maelezo ya ziada yametolewa katika sura hii. Tutaigawa sehemu mbili ili iwe rahisi kufuatilia. Sehemu ya Kwanza itatoa picha ya falme zote kuanzia Babeli hadi atakapokuja Bwana Yesu kuusimamisha ufalme wake wa milele. Sehemu ya Pili itahusika na Ufalme wa Pembe Ndogo ambao utawaathiri sana watu wa Mungu katika siku za kufungia historia ya ulimwengu huu. Watu wa Mungu ni Israeli ya Kimwili (Wayahudi) na Israeli ya Kiroho (Wakristo wa Mataifa yote). Soma Warumi 2:28,29 na Wagalatia 3:26-29, na kurudia somo la Danieli 9 juu ya Taifa Takatifu la Mungu la siku hizi. Kitabu cha *Danieli na Siku Zetu* kitatoa maelezo ya kinagaubaga juu ya somo hili. Katika Danieli 2 tuliziangalia falme hizo kwa Mtazamo wa Kisiasa. Tuliangalia tu utukufu wa falme hizo uliopungua kulingana na madini ---- dhahabu, fedha, shaba, chuma, na udongo. Babeli ulikuwa na utukufu kuliko zote (Isa. 13:19). Katika Danieli 7 tunaziangalia falme hizo kwa mtazamo wa Kidini-Kisiasa.

Tunaona jinsi falme hizo zilivyowaathiriwatu wa Mungu (Israeli ya Kimwili na Israeli ya Kiroho). Mungu anatishia kuchukua hatua ya kuziangamiza falme zote zinazotesa na kuwaua watu wake (Yer. 25:15-38; 46:28); watu wa Mungu ni sawa na mboni ya jicho lake (Zek. 2:8). Kuwapiga vita watu wa Mungu ni sawa na kupigana na Mungu mwenyewe. Kilele cha Pambano hili ni Vita ya Har-Magedoni ambayo ni vita kati ya Mungu na falme za dunia zinazotaka kuwaua watu wake, na kwa kufanya hivyo zinapigana na Mungu mwenyewe (Ufu. 16:13-16). Tutaona jinsi mataifa hayo moja baada ya jingine falme zao zilivyokomeshwa kabisa. Ufalme wa Warumi wa Kipagani na Ufalme wa Rumi ya Kipapa utapatilizwa katika nyakati za Agano Jipya kwa njia ya zile Baragumu Saba za Ufunuo 8 hadi 11. Ni jambo la kusikitisha mno kwamba falme zote za dunia tamati yake ni kuangamizwa vibaya kwa sababu tu ya kumsaidia huyo "Pembe Ndogo" aitwaye kwa jina lingine "Mnyama" (Ufu. 19:11-21). Ni jukumu letu kuwaombea sana Wafalme, Ma-Rais, mawaziri na viongozi wote wakuu wa ngazi zote katika serikali zote duniani ili wasije wakapatwa na mkasa huo aliouandaa Ibilisi (1 Tim. 2:1-6).

Maneno ya kawaida tunayotumia mitaani yana maana tofauti katika taaluma mbalimbali. Kwa mfano "kijiko" ni chombo tunachotumia kulia chakula; lakini kwa Mhandisi wa Majengo na Barabara "kijiko" ni aina fulani ya katapila linalochota udongo na kuuweka wanakotaka. Kwa mtu mwenye akili ni muhimu kuuliza, "Una maana gani kusema hivyo?" Ufafanuzi utakapotolewa harara yake itapoa. Hivi sasa watu wanaposikia neno hili "Mnyama" hasira zao zinapanda juu kiasi cha kumpa mikong'oto anayelitamka, hata kumpeleka mahakamani. Lakini neno hilo limetumika katika taaluma ya unabii, maana ya "Mnyama" ni "Mfalme" au "Ufalme" (Dan.7:17). Nani atampa mikong'oto mtu anayesema "Mfalme"? Atakuwa na upungufu kiakili. Ya nini kufoka, ndugu yangu? Uliza kwanza, utapata maana yake. Kwa hiyo, huyo Pembe Ndogo ni Mfalme au ni Ufalme. Tutatumia Sehemu ya Pili kumfafanua ili kila mtu amjue. Kwa maana asipojulikana na watu wote duniani, Yesu Kristo haji; tutaendelea kusota duniani na kuteseka kwa magonjwa sugu, umaskini, dhuluma kwa muda usiojulikana (2 The. 2:1-4). Paulo amerahisisha sana kwa wale wasioujua unabii kumtambua mfalme huyo katika fungu la 4.

Hebu sasa na tuziangalie falme hizo kwa jumla. Wanyama wote waliotajwa ni wakatili. Hii inamaanisha kwamba falme hizo zilifanya ukatili mkubwa. Tutapitia kwa kifupi tu:-

1. SIMBA ----- UFALME WA BABELI (*606-538 au 605-539 K.K.)

Ufalme wa Babeli unawakilishwa na Simba (Dan. 7:4; Yer. 4:5-7; Hab. 1:6-8). Katika Danieli 2 umewakilishwa kwa **Kichwa cha Dhahabu** (Dan. 2:37,38). Kuhusu ukatili wake soma 2 Nya. 36:17-20; Yer. 21:7. "Mabawa mawili" aliyokuwa nayo simba ni kasi au wepesi wa kushinda vitani (Hab. 1:6-10). *Vitabu vya historia huonyesha miaka tofauti.

2. DUBU ----- UFALME WA WAMEDI NA WAAJEMI (*538 au 539-331 K.K.)

Ufalme wa Wamedi na Waajemi unawakilishwa na Dubu, mnyama mkali sana (Dan. 7:5). Katika Danieli 2 umewakilishwa na **Kifua na Mikono ya Fedha** (Dan. 2:39a; 5:25-31). "Mbavu 3" ni majimbo matatu yaliyotekwa kikatili sana na ufalme huu, nayo ni Babeli, Misri, na Lydia (sio Libya). Kuhusu ukatili wake soma Isa. 13:17-22; Yer. 51:28-44.

3. CHUI ----- UFALME WA WAYUNANI (331-168 K.K.)

Ufalme wa Wayunani unawakilishwa na Chui, mnyama mwenye machachari sana (Dan. 7:6).

Katika Danieli 2 umewakilishwa na **Tumbo na Viuno vya Shaba** (Dan. 2:39b; 8:20,21). "Mabawa manne" humaanisha kasi zaidi katika kushinda vitani. "Vichwa vinne" huwakilisha watawala au wafalme (Ufu. 17:9,10) wanne waliotawala baada ya kufa Iskanda Mkuu (Alexander the Great). Hao ni majenerali wake - Cassander, Lysimachus, Seleucus, na Ptolemy. Katika Danieli 8 Iskanda Mkuu ni "pembe mashuhuri kati ya macho ya beberu" (Dan. 8:5,21), majenerali hao wanne ni "pembe nne" za beberu (Dan. 8:8,22). Ukatili wa ufalme huu soma Dan. 8:6,7.

4. MNYAMA WA KUTISHA ----- UFALME WA WARUMI (168 K.K. - 476 B.K.)

Ufalme wa Warumi unawakilishwa na mnyama wa kutisha asiye na jina, mwenye pembe 10 (Dan. 7:7). Ulitawala makoloni 10 ya Ulaya Magharibi. Katika Danieli 2 umewakilishwa na **Miguu ya Chuma** (Dan. 2:40). Ukatili wake soma Dan. 7:7,23; 2:40.

Ni ufalme unaovunja-vunja. Hawakutajwa kwa jina ila historia inakiri kuwa utawala uliouangusha Uyunani ni Rumi mwaka 168 K.K. Yesu alipozaliwa ulikuwa bado unatawala (Luka 2:1-7; Yoh. 11:48).

5. PEMBE KUMI ----- FALME 10 ZA ULAYA MAGHARIBI (476 B.K. - KUJA YESU)

Falme hizo zinawakilishwa na Pembe 10 (Dan. 7:8). "Pembe" ni "Wafalme" au "Falme" (Dan. 7:24). Falme 10 zilijikomboa toka ukoloni wa Kirumi ulipoangushwa mwaka 476 B.K. na mataifa ya kipagani ya Ulaya Kaskazini. Falme 10 ni Uingereza, Ufaransa, Ujerumani, Uswisi (Switzerland), Ureno, Hispania, Italia, Heruli, Wavandali (Vandals), na Waostrogothi (Ostrogoths). Katika Danieli 2 zimewakilishwa na **Vidole 10 vya Nyayo** (Dan. 2:41,42). Kuhusu ukatili wao soma historia. Zilimsaidia, tena zitamsaidia papa kuua watakatifu (Ufu.17:12-14).

6. PEMBE NDOGO ----- UFALME WA PAPA AU UPAPA (538-1798 B.K.)

Ufalme wa Papa hapa unawakilishwa na Pembe Ndogo (Dan. 7:8,20,24). Ufalme huu una majina mengi katika unabii ----- Chukizo la Uharibifu, Mnyama, na kadhalika.

Umewakilishwa na *Nyayo za Miguu* (2:33,42). Ukatili wake usio na kifani ulidhihirika katika Zama za Giza (Dark Ages) ulipowaua zaidi ya milioni 50 ya watu wa Mungu uliowaita "Wazushi" (Heretics). Soma Dan. 7:21,25. Tunajuaje kama huo ni Upapa? Soma Sehemu ya Pili ya Danieli 7.

7. MMOJA ALIYE MFANO WA MWANADAMU -- UFALME WA KRISTO (AJAPO)

Ufalme wa milele wa Kristo umewakilishwana Mmoja aliye Mfano wa Mwanadamu (Dan. 7:13,14; Mt. 24:29-31). Katika Danieli 2 uliwakilishwana *Jiwe* (Dan. 2:34,35,44,45). Ufalme huu hauna ukatili; raia zake watakuwa na amani milele (Ufu. 7:13-17; 21:1-7). Lakini kabla ya ufalme huo kuja, Hukumu inaendelea mbinguni tangu 1844 kuamua hatima ya falme hizo zinazotesa watu wa Mungu pamoja na adhabu ya waovu wote; ndipo atakuja (Ufu.22:11,12).

FALME ZITAKAZOWAATHIRI WATU WA MUNGU

(SEHEMU YA PILI)

(SOMA DANIELI 7:7-14,18,20-28)

Katika Sehemu hii ya Pili tuna kazi moja tu ya kufanya; kuthibitisha kwamba "Pembe Ndogo" inawakilisha Ufalme wa Papa au Upapa. Wanaokamata wachawi wana vigezo vyao vinavyothibitishakuwa huyo kweli ni mchawi. Mungu naye ameweka vigezo vyake ili kumtambulisha "Pembe Ndogo" na kuondoa mashaka yo yote waliyo nayo watu kuhusu suala hilo. Tutatumia mafungu ya Biblia huku na huku (Isa. 28:10) pamoja na Ushahidi wa Historia. Kwa nini tusingubuke kuutambua ufalme huo? Kwa sababu ufalme huo utasababisha wanadamu wote duniani watakaoambatana nao kuangamizwa pamoja nao (Ufu. 19:11-21).

Kama nilivyosema huko nyuma, ufalme huu una majina mengi katika kitabu cha Danieli na kile cha Ufunuo. Tutajaribu kujenga daraja la kuunganisha Danieli 7 na Ufunuo 13 kwa kuangalia vigezo vichache tu miongoni mwa vingi. Hukumu iliyotajwa katika Danieli 7 imeamua kumwondolea ufalme na kumwangamiza, lakini baada ya kupewa utawala wake wa Awamu ya Mwisho (Dan. 7:26; Ufu. 19:1-3; 18:4-8; 16:1,2,10,19-21; 17:1-11). Kwa maelezo zaidi soma vitabu vya *Danieli na Siku Zetu* na *Ufunuo* pamoja na *Pambano Kuu* au *Vita Kuu*.

KIGEZO 1: PEMBE NDOGO ILIKUJA BAADA YA FALME 10 KUJITAWALA (Dan.7:8)

Falme 10 za Ulaya Magharibi zilizotajwa katika Sehemu ya Kwanza ya somo hili zilijitawala mwaka 476 B.K. mara tu baada ya Ufalme wa Warumi kuangushwa. Baada ya kuanguka ufalme huo Askofu wa Rumi, ambaye baadaye aliitwa Askofu wa Maaskofu au Papa, alitawala katika mji wa Roma tu mpaka mwaka 538 B.K. alipoitawala Ulaya Magharibi. Historia inaunga mkono.

KIGEZO 2: PEMBE NDOGO ILIZING'OAPEMBE TATU KABLA YA KUTAWALA

Falme tatu zilizong'olewa kwa amri ya Papa (Dan. 7:8,20,24) ni hizi - Waheruli waling'olewa mwaka 493 B.K.; Wavandali (Vandals) waling'olewa mwaka 534 B.K.; Waostrogothi (Ostrogoths) waling'olewa mapema mwaka 538 B.K. Mataifa hayo matatu yalikuwa yanampinga Papa. Yale mengine 7 kufikia mwaka 508 B.K. yalikubali kuwa wakatoliki kwa kulazimishwa na mfalme wa Ufaransa, Clovis, mwana mpendwa wa Papa. Historia inathibitisha.

KIGEZO 3: PEMBE NDOGO ILIKUWA TOFAUTI NA PEMBE ZILE KUMI (Dan. 7:24).

Pembe 10 ni falme za kisiasa za Ulaya Magharibi. Pembe Ndogo ni Ufalme wa Papa wa Kidini-Kisiasa. Historia inaunga mkono. Kanisa la Kikristo ulimwenguni halina utawala wa kisiasa (Yoh. 18:33-38). Kwa hiyo, Ufalme wa Papa umepata mamlaka yake kutoka kwingine, si kwa Mungu (Ufu. 13:1,2; 12:9). Hii ndiyo maana wanaouunga mkono wataangamizwa pamoja nao. Serikali zote za kisiasa za dunia zimepewa mamlaka yao na Mungu (Rum. 13:1-7; 1 Tim. 2:1-6). Kwa ajili hiyo zinawaadhibu wahalifu na kuwasifu raia wema. Ufalme wa Papa unawaua watu wema (watakatifu) na kuwaacha hai wahalifu (Dan. 7:21).

KIGEZO 4: PEMBE NDOGO ILITAWALA KWA MIAKA 1260 (Dan. 7:25).

Wakati mmoja ni sawa na mwaka mmoja. Kwa hiyo wakati $1 + 2 + 1/2 =$ Nyakati $3 \frac{1}{2} =$ Miaka $3 \frac{1}{2}$. Mwaka 1 una miezi 12. Kwa hiyo, miaka $3 \frac{1}{2} =$ Miezi $3 \frac{1}{2} \times 12 =$ Miezi 42. Mwezi wa Biblia una siku 30 (Dan. 6:7; Mwa. 7:24). Kwa hiyo miezi 42 = siku $42 \times 30 =$ siku 1260. Siku 1 ya unabii = mwaka 1 wa kawaida. Hivyo siku 1260 ni miaka ya kawaida 1260. Angalia maajabu! Mnyama yule wa Ufunuo 13:1-10,18 alipewa kufanya kazi yake kwa miezi ile ile 42 (Ufu. 13:5). Ajabu zaidi ni kwamba Joka lile Kubwa Jekundu la Ufunuo 12 linawakilisha Rumi ya Kipagani iliyotaka kumwua Kristo kupitia kwa Herode (Ufu.12:2-5; Mt. 2:16) na tena linaiwakilisha Rumi ya Kipapa (Ufu. 12:6,14) ambapo tunaona mwanamke (kanisa la Mungu la kweli) akikimbilia nyikani kwa siku 1260 au miaka 1260. Kigezo hiki kinajenga daraja ya kuitambua Pembe Ndogo ya Danieli 7 kuwa ni Mnyama yule kama Chui wa Ufunuo 13. Tabia zinalandana sana. Upapa ulitawala kihistoria kuanzia 538 hadi 1798 B.K., miaka 1260 kamili.

KIGEZO 5: PEMBE NDOGO ILIWAUA WATAKATIFU (Dan. 7:21,25).

Zaidi ya watatifu milioni 50 waliuawa katika kipindi cha utawala wa papa cha miaka 1260 kwa kosa la kufuata mafundisho ya Biblia. Aliwaita "wazushi" (heretics); Biblia inawaita "watakatifu". Ni kweli upapa ulikuwa umelewa kwa damu ya watakatifu (Ufu. 17:6). Ni jambo la kushangaza mno kwa kanisa kuua kanisa! Linganisha na Ufu. 13:7. Ni ufalme ule ule mmoja.

KIGEZO 6: PEMBE NDOGO ILIAZIMU KUBADILI MAJIRA NA SHERIA (Dan. 7:25).

Sheria ni Amri Kumi za Mungu (Kut. 20:3-17). Upapa uliazimu kuifuta kabisa Amri ya Pili inayokataza ibada ya sanamu. Angalia Katekisimu za Kanisa Katoliki pamoja na Misale utashangaa. Amri ya Nne inayohusu Sabato akaibadili na kuweka Jumapili badala yake. Kwa hiyo ibada ya Jumapili iliwekwa na Papa kinyume cha Amri ya Nne. Katika kitabu cha Ufunuo Jumapili inaitwa "chapa" au "alama" ya Mnyama, yaani, Alama ya Mfalme Papa (Ufu. 13:16,17). Katika gazeti la *The Catholic Record*, London, Ontario, la Septemba 1, 1923 maneno haya yamenukuliwa: "Jumapili ni alama yetu ya mamlaka... Kanisa li juu ya Biblia, na uhamishaji huo wa utunzaji wa Sabato [Jumamosi] ni ushahidi wa ukweli huo." Sasa zikawa zimebaki Amri 9, sio 10. Akaigawa Amri ya 10 katika amri mbili kufidia ya pili iliyofutwa kabisa.

KIGEZO 7: PEMBE NDOGO INANENA MANENO MAKUU YA MAKUFURU (Dan.7:8,20)

Hapa tutaangalia makufuru mawili tu. Kufuru la kwanza ni madai ya kuwa yeye ni Mungu (Yoh. 10:30-33). Kwa vipi? Nanukuu: "Papa ana cheo kikubwa mno, tena ametukuzwa mno kiasi kwamba yeye si mwanadamu tu, bali kama ilivyo ni Mungu, tena ndiye aliye Badala ya Mungu." ---- Lucius Ferraris, *Prompta Bibliotheca Canonica*, Gombo la VI, uk. 438,442, chini ya makala "Papa". Cheo cha Mungu alichojinyakulia ni "Baba Mtakatifu" (Yoh. 17:11). Kufuru la pili ni kudai kuwa anao uwezo wa kusamehe dhambi jukumu ambalo ni la Mungu peke yake (Luka 5:20,21). Mungu peke yake ndiye anayeabudiwa (Mt. 4:10); lakini papa anataka aabudiwe (2 The. 2:3,4; Ufu. 13:4,7,8,12). Linganisha na Ufu. 13:1,5,6. Ni mamlaka moja ile ile.

Mungu hataki watu wake wawe gizani kuhusu ufalme huu, japo kwa sasa ulimwengu unauinua juu sana. Hatimaye utakapotawala kama alivyoruhusu Mungu itakuwa kwa maangamizi ya ulimwengu mzima na dunia itafikia mwisho wake (Ufu. 17:8-11; 6:14-17; 19:11-21). Watakatifu watakwenda mbinguni kutawala pamoja na Yesu kwa miaka 1000 (1 The. 4:16,17(18); Ufu. 20:4). Dunia hii itakuwa imeharibika vibaya katika

kipindi chote cha miaka 1000 (Yer. 4:23-27). Baada ya kwisha miaka 1000 watakatifu watarudi hapa pamoja na Mji Yerusalemu Mpya (Ufu. 21:10). Ndipo waovu watakapofufuliwa na kujaribu kuuteka Mji Yerusalemu Mpya au Kambi ya Watakatifu. Moto utawala (Ufu. 20:7-10,15). Hiyo ndiyo Jehanum au Ziwa la Moto au Mauti ya Pili (Ufu. 20:14). Jehanum haiwaki sasa. Itawaka baada ya miaka ile 1000 kwisha. Watakaolingia humo watateketezwa na kuwa majivu pamoja na Shetani na malaika zake (Mal. 4:1-3; Eze. 28:14-19). Hawatafufuliwatena milele! Ndipo watakatifu watakapoirithi nchi mpya (Ufu. 21:1; Mt. 5:5; 2 Pet. 3:10-13; Zab. 37 yote).

PEMBE NDOGO YA DANIELI 8

(SOMA DANIELI 8 YOTE)

Pembe Ndogo ya Danieli 7 inawakilisha Ufalme wa Papa. Lakini Pembe Ndogo ya Danieli 8 inaziwakilisha falme mbili ---- Rumi ya Kipagani na Rumi ya Kipapa. Ni sawa tu na lile Joka Kubwa Jekundu la Ufunuo 12 lenye vichwa saba na pembe kumi ambalo linaziwakilisha falme zizo hizo mbili. Utazitofautishakwa vitendo vyake tu. Mungu haoni tofauti yo yote kati ya Rumi ya Kipagani na Rumi ya Kipapa. Yesu aliziita falme zote mbili "Chukizo la Uharibifu," yaani, Mamlaka Zinazowaangamiza watu wa Mungu (Mt. 24:15-22; Dan. 9:27).

Danieli 8 na 9 ni kitu kimoja; Gabrieli alishindwa kuendelea kumweleza Danieli habari za Pembe hiyo Ndogo ambayo itawaua watakatifu kiasi cha kustajibisha kwa vile alikuwa amezimia (Dan. 8:24,27). Baada ya muda kupita Gabrieli alimjia tena Danieli akamwambia anataka kumpa ufahamu wa njozi ya Danieli 8 ambayo alikatisha kumweleza (Dan. 9:20-22). Lakini kwa urahisi wa kuelewa tutachukua kila sura peke yake.

Katika sura ya 8 kuna maono ya aina mbili ----- Kondoo mume mwenye pembe mbili (Dan. 8:3,4) ambaye anawakilisha Ufalme wa Wamedi na Waajemi (Dan. 8:20); kisha akaona Beberu mwenye pembe mashuhuri kati ya macho yake (Dan. 8:5-8) ambaye anauwakilisha Ufalme wa Wayunani (Dan. 8:21). Ile pembe mashuhuri ni mtawala wa kwanza Iksanda Mkuu (Dan. 8:21). Zile pembe nne ni majemadari wake wanne waliotawala baada ya kufa kwake Iskanda Mkuu (Dan. 8:22). Cassander alitwaa Jimbo la Magharibi; Lysimachus Jimbo la Kaskazini; Seleucus Jimbo la Mashariki (Siria kwenda mashariki), Ptolemy Jimbo la Kusimi (Misri na visiwa). Falme hizo za Kiyunani zilipigana zenyewe kwa zenyewe; hatimaye Seleucus akachukua eneo lote la mashariki, kaskazini, na magharibi baada ya kuwashinda wenzake. Ni katika pembe (ufalme) ya Seleucus ilimotokea Pembe ile Ndogo ambayo inawakilisha Rumi ya Kipagani, na hatimaye Rumi ya Kipapa (Dan. 8:9). Kwa maneno mengine Ufalme wa Warumi ulitokea katika eneo la Seleucus alilotawala. Hiyo ni kweli kijiografia na kihistoria.

Sasa tutaangalia mambo machache tu juu ya kazi iliyofanywana Pembe hiyo Ndogo ya Danieli 8. Mungu kwa mkono wa Musa alikuwa amewaonya Waisraeli kuwa atawaletea taifa ambalo lugha yake hawaijui, litawazingira, watakula watoto wao; hayo yalitokea mwaka wa 70 B.K. majeshi ya Warumi yalipouzingira Yerusalemu na kuuharibu kabisa pamoja na hekalu lake (Kum. 28:49-57; Dan. 9:26,27; Mt. 24:15-20; Luka 21:20-24). Ukatili wa falme hizo zinazowakilishwa na "mfalme mwenye uso mkali", yaani, katili, umedokezwa (Dan. 8:23,24). Wayahudi walijua Kiyunani lakini sio Kilatini. Agano jipya liliandikwa kwa Kiyunani, lugha ya Dola ya Wayunani. Falme zote mbili, Rumi ya Kipagani na Rumi ya Kipapa zilitumia hila katika kutawala kwao (Dan. 8:25). Soma Historia ya Kale. Mpaka hapo ni mambo ya jumla. Sasa na tuangalie vitendo vya falme hizo kwa uchache tu:-

RUMI YA KIPAGANI: Pembe Ndogo ilikua sana kuelekea nchi ya uzuri, yaani, Palestina (Dan. 8:9). Palestina ilichukuliwa na kuwa sehemu ya Rumi ya Kipagani mwaka 63 K.K. "Jeshi la mbinguni" ni watu wa Mungu, "nyota" ni viongozi wa dini (Dan. 8:10: Ufu. 1:20). "Kuangusha chini na kukanyaga" ni kuangamiza au kuua. Ufalme huu ulitimiza hayo mwaka 70 B.K. ulipouangamiza Mji wa Yerusalemu, kisha katika karne ya pili uliua wakristo wengi chini ya Kaisari Diocletian wa Rumi. Hata kabla yake wakati wa Nero mauaji ya Wakristo yalifanyika. Historia inaweka idadi ya waliouawa na Rumi ya Kipagani takriban milioni 3. "Patakatifu pakaangushwa chini" ni kuliharibu hekalu mwaka 70 B.K. (Dan. 8:11). "Mkuu wa Jeshi" au "Mkuu wa wakuu" ni Kristo mwenyewe (Dan. 12:1;

Ufu. 12:7,8; Yoshua 5:13-15; Ufu. 1:5). Neno "malaika" maana yake "mjumbe". Linaweza kutumika kwa Kristo na kwa viumbe wale wa mbinguni tunaowaita malaika (Ebr. 1:14), au kwa "wachungaji" (Ufu. 2:1,8,12,18; 3:1,7). "Mikaeli" ni jina la Yesu anapokuwa Mkuu wa Majeshi ya Malaika (Amiri Jeshi wa Jeshi la Bwana). Sauti yake ndiyo itakayowafufua wafu (Yoh. 5:25,28,29; 1 The. 4:16), anaitwa Malaika Mkuu. Huyu Pilato, Gavana wa Rumi ya Kipagani, alikabiliana naye ana kwa ana kama ilivyotabiriwa katika Dan. 8:11,25 (Yoh. 18:33-37; 19:1-3,10,11,23,19-22). Alisulibiwa juu ya msalaba wa Kirumi; alipigwa kwa mijeledi ya Kirumi, na kupigiliwa kwa misumari ya Kirumi, na kaburi lake likalindwa na askari wa Kirumi. Unabii huo ulitimia mia kwa mia.

RUMI YA KIPAPA: Tutaangalia mambo kadhaa tu, sio yote. Rumi ya Kipapa ili"iangusha kweli hata chini" (Dan. 8:12). Kweli ni nini? Kweli ni Neno la Mungu, kweli ni Sheria ya Mungu (Amri Kumi). Soma Yoh. 17:17; Zab. 119:142. Upapa umeikanyaga chini ya miguu yake Sheria ya Amri Kumi kwa kufuta Amri ya pili inayokataza ibada ya sanamu, na kuweka Jumapili badala ya Sabato (Jumamosi) kama siku ya ibada (Dan. 7:25; Ufu. 13:16,17). Jumapili katika unabii inaitwa "Chapa au Alama ya Mnyama", yaani, Alama ya Uwezo wa Mamlaka ya Papa. Sabato inaitwa Muhuri wa Mungu (Ufu. 7:1-4) au "Alama ya Mungu" (Eze. 9:4-11). Martin Luther aligundua makosa (mafundisho potofu) 95. Sasa ni zaidi kuliko hayo. "Kukanyagisha patakatifu na jeshi"; yeye hajaliangusha jengo la hekalu, ila amegeuza mawazo ya waumini kumwelekea yeye badala ya Kuhani Mkuu, Yesu Kristo, katika Hekalu la Mbinguni kwa kuanzisha ukuhani na misa (Ebr. 4:14-16; 3:1). Kosa lingine ni lile la kutumia cheo cha Mungu cha "Baba Mtakatifu" (Yoh. 17:11). Muda hautoshi kuorodhesha mafundisho potofu yanayoitwa "mvinyo ya ghadhabu ya uasherati wake" (Ufu. 14:8; 17:2). Unafundisha Mapokeo badala ya Biblia (Mt. 15:3-9; Marko 7:5-13). Uliua watakatifu zaidi ya milioni 50 katika kipindi chake cha utawala wa miaka 1260 (538-1798), kiitwacho Zama za Giza (Dan. 8:24,25; Mt. 24:21,22). Waliomo katika mfumo huo wa utawala wanaambiwa watoke (Ufu. 18:4,5). Kuanzia anayekaliakiti cha papa hadi mlei wanatakiwa watoke haraka. Na mamilioni watatoka kwa dhiki kubwa pamoja na kuuawa na wale watakaobaki katika mfumo huo (Ufu. 15:2; 20:4).

Katika Danieli 7:9,10 hukumu ilifuatia baada ya upapa kufanya kazi yake kwa miaka 1260. Hapa pia tunaona hukumu ile ile ikirudiwa kwa maneno haya: "Hata nyakati za jioni na asubuhi elfu mbili na mia tatu; ndipo patakatifu patakapotakaswa" (Dan. 8:14). Mpango wote wa wokovu umedhihirishwa katika Hekalu la duniani na lile la Mbinguni (Ebr. 8:1,2; 9:6,7; Law. 16 yote; Law. 23:27-32). Tangu Sinai hadi Yesu alipokata roho msalabani huduma hiyo iliendeshwa na makuhani pamoja na kuhani mkuu na kufikia mwisho wake (Kut. 25:8; Mt. 27:50,51). Yesu alipopaa mwaka 31 B.K. alikwenda moja kwa moja katika huduma ya chumba cha kwanza cha Hekalu la mbinguni (Ebr. 9:11,12) kama Kuhani Mkuu.

Siku 2300 za Dan. 8:14 ni siku za unabii, ni sawa na miaka 2300 (Eze. 4:6). Zilianza kuhesabiwa wakati ule amri ya kuujenga upya Yerusalemu ilipotolewa mwaka 457 K.K. na kukoma 1844 B.K. Kutakaswa kwa Patakatifu ni kazi ya Hukumu au Utakaso au Upatanisho aliyoanza kufanya Kristo mwaka 1844 katika chumba cha pili cha Hekalu la mbinguni kinachoitwa Patakatifu pa Patakatifu (Ebr. 9:23-26; Ufu. 11:19). Akimaliza atatamka maneno ya kutisha sana yatakayoamua umilele wa kila mmoja wetu, ama kwa uzima wa milele, ama kwa mauti ya milele (Ufu.22:11,12). Ndipo atakuja kuwachukua watu wake na kuwaangamiza waovu. Somo la Patakatifu ni pana sana. Unashauriwa kusoma kitabu cha **Pambano Kuu**, Sura ya 24 na 25 kwa maelezo ya kutosheleza.

TAIFA TAKATIFU LA ISRAELI LAKATALIWA

(SOMA DANIELI 9 YOTE)

Gabrieli alikuja tena kwa Danieli baada ya kupita muda fulani tangu siku ile aliyozimia ili kumpa maelezo zaidi ya maono yake ya Danieli 8. Unakumbuka Danieli alizimia (Dan. 8:27). Kwa hiyo Gabrieli alishindwa kuendelea na maelezo yake; sasa akaja tena kummalizia maelezo ya maono yake (Dan. 9:20).

"Muda wa majuma sabini umeamriwa [umekatwa, umetengwa kutoka katika kipindi kile cha miaka 2300] juu ya watu wako [Wayahudi], na juu ya mji wako mtakatifu [Yerusalemu].... Basi ujue na kufahamu, ya kuwa tangu kuwekwa amri ya kutengeneza na kuujenga upya Yerusalemu hata zamani zake Masihi aliye Mkuu; kutakuwa na majuma saba; na katika majuma sitini na mawili utajengwa tena pamoja na njia kuu zake na handaki, naam, katika nyakati za taabu. Na baada ya yale majuma sitini na mawili, Masihi atakatiliwa mbali.... Naye atafanya agano thabiti na watu wengi kwa muda wa juma moja; na kwa nusu ya juma hiyo ataikomesha sadaka na dhabihu..." (Dan. 9:24-27). Kama ilivyo, juma moja lina siku saba, na siku moja ya unabii ni mwaka mmoja wa kawaida. Kwa hiyo, majuma 70 ni siku $70 \times 7 =$ siku 490 au miaka 490. Miaka hiyo inakatwa katika ile 2300 ya Danieli 8:14 na inaanza kuhesabiwa mwaka ule ule wa 457 K.K. ilipotolewa amri iliyofanikiwaya kuujenga upya Yerusalemu. Miaka hiyo 490 kuanzia 457 K.K. inaishia mwaka 34 B.K. Kipindi hicho walipewa Taifa Takatifu la Israeli ya kale ili kutekeleza mambo 6 yaliyotajwa. Walitakiwa kumpokea Masihi kama Mwokozi wao na kupewa haki yake. Lakini alipokuja kwao hawakumpokea kama Taifa (Yohana 1:11).

Majuma 7 ni miaka $7 \times 7 =$ miaka 49 kuanzia 457 K.K. hadi 408 K.K. Majuma 62 ni miaka $62 \times 7 =$ miaka 434 kuanzia 408 K.K. hadi 26 1/2 au 27 B.K. Mwaka wa 27 ndio Yesu akajulikana kama Masihi [Mpakwa Mafuta] alipobatizwana kushukiwa na Roho Mtakatifu (Mt. 3:13-17; Mdo. 10:38). Ni kweli wakati ulikuwa "umetimia" kulingana na unabii wa Danieli 9 uliomhusu Masihi (Mt. 4:17). Majuma 7 + majuma 62 = majuma 69 au miaka $49 + 434 =$ miaka 483 tangu 457 K.K. ambayo iliishia 27 B.K. Kwa hiyo likawa limebaki juma 1 tu au siku 7 au miaka 7 tu kumaliza kipindi kile cha miaka 490 waliyopewa Taifa la Israeli kumpokea Yesu Miaka $490 - 483 =$ miaka 7 ambayo ingeishia 34 B.K. ($27 + 7 = 34$). Katikati ya juma la mwisho, yaani, nusu ya miaka 7 ni miaka 3 1/2 "Masihi atakatiliwa mbali" atauawa kikatili. Kwa hiyo $27 + 3 \frac{1}{2} = 30 \frac{1}{2} = 31$ B.K. Kristo (Masihi) alisulibiwa. Unabii huu ulitimia barabara. Ingawa Taifa la Israeli lilimkataa Masihi katakata kuwa sio Mfalme wao (Yoh. 19:15), walikuwa wamebakiwa na kipindi cha miaka 3 1/2 hadi 34 B.K. cha kuhubiriwa Injili.

Siku moja ilipokaribia Pasaka yake ya mwisho kabla hajaingia mjini aliulilia sana mji na kuusikitikia kwa kile kitakachoupata (Mt. 19: 41-44; Mt. 23:37-39). Alitabiri juu ya kuangamizwa kwa mji huo na majeshi ya Warumi mwaka wa 70 B.K. (Dan. 9:26b). Walikuwa wanajivunia hekalu, lakini yeye akawaambia wazi, "Angalieni nyumba yenu mmeachiwa hali ya ukiwa," yaani, utukufu wake umeondoka mle kuanzia siku ile. Hotuba yake ndefu ya Mathayo 24 na 25 ilihusu matukio ya siku za mwisho. "Ikawa Yesu alipomaliza maneno hayo yote, aliwaambia wanafunzi wake, Mnajua ya kuwa baada ya siku mbili itakuwa Pasaka, na Mwana wa Adamu atasalitiwa asulibiwe" (Mt. 26:1,2). Huo ulikuwa mwaka wa 31 B.K. Kipindi kifupi kabla ya Pasaka hiyo alikuwa amewaambia waziwazi kuwa "Ufalme wa Mungu utaondolewa kwenu, nao *watapewa Taifa lingine lenye kuzaa matunda yake*" (Mt. 21:43). Ni taifa gani hilo?

Kwa nini alisema maneno hayo kwao? (Mt. 21:33-46).

Taifa lingine Takatifu la Israeli ni lipi? Lilipewa lini Ufalme wa Mungu? Bila shaka lilipewa ilipokwisha miaka ile 490 au majuma 70 waliyopewa Taifa la Israeli la zamani. Walikuwa bado wamebakiwa na miaka mitatu na nusu ya kuhubiriwa injili ($30 \frac{1}{2} + 3 \frac{1}{2} = 34$). Muasisi wa Taifa Jipya la Israeli ni Kristo mwenyewe. Aliwaagiza wanafunzi wake kuhubiri injili kwanza kwa "kondoo waliopotea wa Israeli" na kuwakataza wasiwaendee Mataifa (Mt. 10:6). Hatimaye aliwaambia, "Lakini mtapokea nguvu, akiisha kuwajilia juu yenu Roho Mtakatifu; nanyi mtakuwa mashahidi wangu katika *Yerusalemu*, na katika *Uyahudi wote*, na *Samaria*, na hata *mwisho wa nchi [dunia]*" (Mdo. 1:8).

Mwaka 34 B.K. Stefano alipigwa mawe, na mwaka uo huo injili ikaenda kwa Mataifa. Mwaka uo huo Paulo akawatangazia Wayahudi waliomkataa Masihi, akasema, "Ilikuwa *lazima* Neno la Mungu *linenwe kwenu kwanza [umuhimu wa kwanza mpewe ninyi]*; lakini kwa kuwa mnalisukumia mbali, na kujiona nafsi zenu kuwa hamkustahili uzima wa milele, *angalieni, twawageukia Mataifa*" (Mdo. 13:46). Taifa la Israeli likawa limekataliwa. Tangu 34 B.K. si taifa takatifu tena; wala halijatengewa kipindi kingine maalum cha kuhubiriwa injili kama upendeleo kwao baada ya kanisa kunyakuliwa (1 The.4:16,17[18]). Hapatakuwa na mwanadamu hai duniani kanisa litakaponyakuliwa (Yer. 4:23-26). Waliuchezea muda wao waliotengewa na Mungu. Watahubiriwa injili pamoja na mataifa yote katika kipindi kimoja tu kuanzia 34 B.K. mpaka Kuhani Mkuu, Yesu Kristo, atakapofunga kazi yake ya Maombezi katika Hekalu la mbinguni (Ufu. 14:6-12; 15:8; 22:11). Kitakachofuata ni mapigo 7 ya mwisho (Ufu. 16 yote).

Masharti yale yale aliyolipa Taifa Takatifu la Israeli la zamani ndiyo yale yale aliyolipa Taifa Takatifu la Israeli ya Kiroho au Wakristo (Kut. 19:5,6; 1 Petro 2:9,10; Ebr. 8:10). Uti kwa Amri Kumi ndio msingi wa Agano la Kale na Agano Jipya. Hii ndiyo maana "watakatifu" wa siku za mwisho kama wale wa zamani watakuwa wanazishika Amri Kumi za Mungu pamoja na Imani ya Yesu (Ufu. 14:12; 1 Yoh. 2:3-6). Imani ya Yesu inahusu kumpokea kama Mwokozi na kufuata mafundisho yake yote (Mt. 28:19,20; Mk. 16:15,16; Yoh. 3:16; 14:21-26).

Wakristo wa mataifa mbalimbali wanaitwa "Wayahudi" au "Waisraeli" wa Kiroho (Rum. 2:28,29; 9:6-8; Gal. 3:26-29). Kifo cha Yesu msalabani kilifutilia mbali tofauti iliyokuwapo kati ya Wayahudi na Mataifa; wote sasa wako sawa na wana haki sawa kwa njia ya kumwamini Kristo (Efe. 2:11-22). Tungepiga kelele na kusema, "Bwana asifiwe!!!". Hakuna tofauti tena. Chini ya Msalabaule wa Kalvari wanadamu wote ni sawa. Hakuna haja ya kuwatengea kipindi maalum cha kuwahubiri injili Wayahudi. Wanapaswa kuhubiriwa injili sasa; siku ya wokovu kwa kila mwanadamu ni *sasa*, sio baada ya kanisa kunyakuliwa (2 Kor. 6:2). Kulinyakua kanisa kutaambatana na kuangamizwa kwa yule Chukizo la Uharibifu na wote wanaomwunga mkono (Dan. 9:27; Ufu. 19:11-21).

VITA VIKUBWA VINAENDELEA NYUMA YA PAZIA

(SOMA DANIELI 10 YOTE)

Ni jambo la kutisha mno kujulishwa kwamba vita vikubwa vinaendelea nyuma ya pazia; havionekani kwa macho yetu ya kibinadamu, ingawa matokeo yake tunayaona. Danieli alifunuliwa, yaani, alionyeshwa vita vikubwa hivyo visiyoonekana; akaelewa kile ambacho alikuwa hajapata kukielewa siku za nyuma (Dan. 10:1). Yohana pia akiwa Patmo alionyeshwa juu ya vita hivyo vikubwa kuanzia vilipoanza mbinguni na kuhamia hapa duniani hadi vitakapomalizika katika vita ile ya Har-Magedoni (Ufu. 12:7-17; 16:13-16; 17:12-14; 19:11-21). Kumbe kuna nguvu kuu mbili zinapambana! ---- **Mikaeli** (Kristo) na malaika zake, na **Joka** (Shetani) na malaika zake. Ni Pambano Kuu kweli kweli! Wahenga walisema, "Fahari wawili wakigombana, nyasi zinateketea." Ndivyo ilivyo. Wanadamu ndio wanaoathirika sana katika Pambano hilo. Paulo anasema kwamba sisi tumekuwa "tamasha kwa dunia [malimwengu yote]; kwa malaika na kwa wanadamu (1 Kor. 4:9). Tutakimbilia wapi, maskini!

Ajabu ni kwamba Pambano hilo linapiganwa ndani ya mioyo yetu, japo matokeo yake tunayaona nje. Tutawezaje kujihami? Paulo anasema tuvae silaha zote za Mungu ili tupambane na nguvu za giza, si kwa kutumia mabavu bali kwa kutumia Upanga wa Roho, yaani, Neno la Mungu, na Imani, na Maombi ya dhati (Efe. 6:10-20). Ayubu hakujua kilichokuwa nyuma ya mikasa iliyompata kwa mfululizo; lakini hatimaye alijua. Hatujui kwa nini mambo yanatuendea vibaya ingawa sisi tunaomba sana. Kumbe! nyuma ya mambo yote yanayotutatiza kuna vita vikubwa vinaendelea kati ya nguvu za wema na nguvu za uovu. Mungu angetufumbua macho yetu wengi wetu tungezimia kuona jinsi Shetani na malaika zake wanavyowafanya wanadamu au tungekata tamaa kabisa. Unabii wote wa Danieli 2, 7, 8, 9, 11, 12; kitabu cha Ufunuo chote; Mathayo 24 unalihusu pambano hilo au vita hivyo vikubwa. Mungu ashukuriwe ya kwamba ushindi ni wa hakika kwa watu wa Mungu hata kama watakatwa vichwa au kufanyiwa jeuri yo yote (Ufu. 15:2; 20:4; 12:11; Ebr. 11:35-38; Rum.8:35-39).

Je, Shetani anafurahi watu wa Mungu wanapofanikiwa kufanya kazi ya Mungu? Hasha. Anaweka vipingamizi vingi ili kuzuia kazi ya Mungu isifanyike kabisa. Kazi ya Mungu inamnyang'anya raia zake aliোধani ni mateka wake; yeye hataki kuwachilia kamwe. "Asiyewafungua wafungwa wake waende kwao" (Isa. 14:17b). Hata wale waliomponyoka kwenda mkononi mwa Yesu anajaribu kuwapokonya tena (Yoh. 10:27-30). Kwa hiyo, ni vita vikubwa vinavyoendelea nyuma ya pazia mpaka hapo vitakapozimwa na Mungu mwenyewe katika siku ile ya mwisho. Anaweza kutufunulia au anaweza asitufunulie. Kwetu sasa ni vizuri kuelewa tu kuwa tuko kwenye uwanja wa mapambano, na kwamba "hapa sipo mahali pa raha" yetu; uchafu umejaa na maangamizo mazito sana" (Mik. 2:10).

Tunamkuta Danieli amefunga kwa siku 21 akiomba ili Mungu aifanikishe kazi ya ujenzi wa Yerusalemu kama Koreshi alivyowatuma Wayahudi kuifanya kazi hiyo (Ezra 1:2-5). Kazi ile haikwenda vizuri; kulikuwa na vurugu nyingi kutoka kwa Wasamaria ambao hawakutaka hekalu lile lijengwe (Ezra 4). Mashtaka yakaenda kwa Koreshi ili atoe amri ya kusimamisha kazi ile. Kumbe wakati ule ule alipokuwa anaomba Danieli, mfalme Koreshi alikuwa anashawishiwa mawazoni mwake kuisimamisha kazi ile. Kumbe vita vikubwa vilikuwa vinaendelea kati ya Mikaeli (Kristo) na Shetani juu ya suala hilo. Kristo akimshawishi Koreshi kuunga mkono kazi ile, na Shetani akimshawishi Koreshi kuikataza kabisa kazi ile aliyokuwa ametoa amri. Mapambano ya siku 21 yakaulainishakidogo moyo wa Koreshi.

Ndipo Mikaeli (Kristo) akaja kwa Danieli (Dan. 10:2-9; Ufu. 1:10-15). Danieli alipotelewa na nguvu kabisa mbele za Kristo, akaanguka chini uso ukielekea chini na usingizi mzito ukamshika. Ndipo Gabrieli akanwinua na kumweka katika hali ya kusujudu na kumjulisha sababu ya maombi yake kuchelewa kujibiwa (Dan. 10:10). Kumbe sala ya Danieli ilikuwa imesikiwa siku ile ile aliyoanza kuomba (Dan. 10:12). Kwa nini jibu lilicheleweshwa basi? "Lakini mkuu wa ufalme wa Uajemi alinipinga siku ishirini na moja; bali, tazama, huyo Mikaeli [Kristo], mmoja wa hao wakuu wa mbele, akaja kunisaidia; nami nikamwacha huko pamoja na Wafalme wa Uajemi [Kristo aliendelea kuwagusa mioyo wafalme wa Uajemi waliomfuata Koreshi]" (Dan. 10:13). Gabrieli alijaribu kumshawishi Koreshi kwa siku 21 bila mafanikio, ndipo akaja Kristo mwenyewe na kuugusa moyo wa Koreshi ili kazi ya ujenzi wa Yerusalemu isikwamishwe. Hata sasa malaika wa Mungu wanakuwamo katika Mabunge ya nchi mbalimbali yanayotunga sheria ili kuhakikisha sheria hizo hazitaiathiri kazi ya Mungu ulimwenguni. Malaika waovu wanajaribu kuwashawishi Wabunge kutunga sheria zitakazoathiri kazi ya Mungu; lakini malaika wa nuru wanapinga. Ni vita vikubwa hivyo nyuma ya pazia! Ipo haja kubwa ya kuiombea kazi ya Mungu duniani hasa, kwa wakati kama huu.

Kwa nini Kristo alikuja kwa Danieli wakati kama ule? Kulikuwa na ujumbe kwa ajili ya siku hizi za mwisho. Gabrieli akampasha habari Danieli, "Sasa nimekuja kukufahamisha mambo *yatakayowapata watu wako [Israeli ya Kiroho] katika siku za mwisho*; maana maono haya ni ya siku nyingi bado" (Dan. 10:14). Kutokana na maombi ya bidii ya Danieli alionyeshwa mambo yatakayowapata watu wa Mungu siku za mwisho.

Alipewa nuru ya kuyaelewa maneno ya Mungu ya kweli. Gabrieli alikuwa tayari kumfunulia zaidi juu ya Maandiko, akasema, "Lakini nitakuambia yaliyoandikwa katika maandiko ya kweli" (Dan. 10:21). Neno la Mungu ni kweli; linatutakasa tukifanya lisemavyo (Yoh. 17:17; 7:17; 1 Petro 1:22-25; Yak. 2:22). Shetani siku hizi anawashawishi Wakristo wasisome Neno la Mungu ati kwa sababu wanaongozwa Roho. Lakini kuna Roho Mtakatifu na "roho ya upotevu", nguvu zote mbili zinawaongozawatu (1 Yoh. 4:1,6). Roho wa kweli kazi yake ni kutufundisha kweli, yaani, Neno la Mungu mpaka tulielewe vizuri kabisa (Yoh. 16:13-15; 14:21-26). Roho ya upotevu inatukataza kusoma wala kusikia neno la Mungu.

Yohana ametupa ruhusa kumpima Roho aliye ndani yetu, kujua ni wa aina gani, yaani, kama ni Roho wa Mungu kweli au ni roho ya upotevu. Mtu anayesema "Mimi naongozwa na Roho," halafu anasema, "Sina haja ya kusoma, wala kulisikia neno la Mungu," huyo haongozwi na Roho Mtakatifu, bali ile roho ya upotevu au "roho zidanganyazo," yaani, "roho za mashetani" au "mapepo" (1 Tim. 4:1; Ufu. 16:13,14). Neno la Mungu linatuimarisha sana, hata pepo zivume namna gani hazitatuangusha (Mt. 7:24-27). Jikite juu ya Mwamba, yaani, Neno la Mungu au Kristo (Ufu. 19:13; Yoh. 1:1-3). Neno na Kristo ni kitu kimoja tu. Huwezi kumpokea Kristo; na kulikataa Neno lake. Usirushwe-rushwena kila upepo wa mafundisho, omba upewe mafungu ya Bibliakwa kila fundisho, utakuwa salama (Efe. 4:11-15). Jitahidi kusoma Biblia; itakuhekimisha hata upate wokovu wa kweli uliojengwa juu ya Neno, sio juu ya hisia na misisimko (2 Tim. 2:15; 2 Tim. 3:15-17).

MFALME WA KASKAZINI KUHAMIA YERUSALEMU

(SOMA DANIELI 11 YOTE)

Mungu hawasahau wafalme wanaofanya mapenzi yake na kuwasaidia watu wake wanapopigwa vita na Shetani akitumia wanadamu kuwashtaki. Wanadamu wanapotaka kuivuruga au kuikomesha kazi ya Mungu, ujue nyuma yake yuko Shetani; anawatumia. Vita vikubwa [Pambano Kuu] vinaendelea nyuma ya pazia. Hatuwezi kuviona kwa macho yetu. Koreshi, Mwajemi, ndiye aliyeyaongoza majeshi yaliyoiangusha Babeli usiku ule wa mwisho kwa Belshaza (Dan. 5:25-31). Alimwachia utawala wa Babeli mjomba wake Dario, Mmedi. Kama bado unakumbuka masomo yaliyopita, Dario alimpenda sana Danieli na kumpa cheo cha Waziri Mkuu. Pia alimpenda sana Mungu wa Danieli. Kwa hiyo malaika Gabrieli alitumwa kumthibitisha katika kiti chake cha enzi na kumtia nguvu (Dan. 11:1). Alipotawala Babeli alikuwa mzee wa miaka 62; baada ya kufa kwake Koreshi alitawala Babeli (Dan. 10:1). Katika Danieli 11 tunaziangalia falme zile zile kuanzia Ufalme wa Wamedi na Waajemi mpaka hapo Ufalme wa Kristo utakaposimamishwa. "Kusimama" maana yake kutawala. Ufalme wa Babeli ulikuwa umeangushwa tayari na Wamedi na Waajemi.

Sura hii imeandikwa kwa lugha ya kawaida inayoeleweka vizuri kwa kila mtu. Kwa hiyo hatutakuwa na haja ya kutoa maelezo ya kutosheleza. Unabii huu unaendelea kutoka Sura ile ya 10; Gabrieli anazidi kumweleza Danieli mambo yatakayowapata watu wa Mungu katika siku za mwisho (Dan. 10:1). Ajabu ni kwamba sehemu kubwa sana ya unabii huu tayari imekwisha timia. Wahusika katika pambano hili wameelezwa wazi kwa kuonyesha vitendo vyao ambavyo vilitimia mia kwa mia. Jukumu letu hapa ni kuwataja kwa majina yao wahusika muhimu wachache kutoka katika historia ambao walitimiza mafungu yaliyoonyeshwa katika mibano mbele ya majina yao. Hebu sasa na tuwapitie mmoja baada ya mwingine.

Wahusika wakuu katika Ufalme wa Wamedi na Waajemi: **Dario** (Dan. 11:1); **Koreshi** (Dan. 10:1); wafalme watatu wa kwanza waliofuatana (Dan. 11:2) ambao ni **Kambises**, mwanawe Koreshi; **Smerdisi**; na **Dario Histaspes**. Yule wa nne aliyekuwa tajiri kuliko wote ni **Ahasuero**, huyo ndiye aliyechokoza vita juu ya ufalme mdogo wa Uyunani ambao baadaye uliungusha Ufalme wa Wamedi na Waajemi.

Wahusika wakuu katika Ufalme wa Wayunani: **Iskanda Mkuu (Alexander the Great)** (Dan. 11:3,4) ----- alipokufa akingali kijana mbichi hakuacha uzao (mtoto) wa kumrithi. Kwa hiyo majenerali wake wanne wakagawana ufalme wake katika majimbo manne (Dan. 11:4); majina yao ni haya: **Cassander**, **Lysimachus**, **Seleucus**, na **Ptolemy**. Katika ukoo wa Seleucus walitawala wafalme wengi zaidi ya 20 kabla ya Ufalme wa Wayunani kuangushwa na Warumi. Mmojawapo ambaye hakuwa mashuhuri kama baba yake ni yule Antioko Epifani (Antiochus Epiphanes IV) ambaye watu wengine wanamdhanika kuwa ndiye "Pembe Ndogo" ya Danieli 7 na 8. Pamoja na kwamba aliwatesa Wayahudi kwa miaka 3 na siku 10 na kulinajisi Hekalu lao, hatimizi vigezo vyote vya "Pembe Ndogo". Alikufa vitani mwaka 164 K.K. ambapo "Pembe Ndogo" ya Danieli 8 itaondolewa madarakani na Mungu mwenyewe (Dan. 8:25); wala hakupambana na Kristo ana kwa ana kwa vile alikufa kabla ya kuzaliwa Kristo, wala hawezi kuwa tishio kwa ulimwengu katika siku hizi za mwisho kama ilivyo hiyo "Pembe Ndogo" ya Danieli 7 na 8.

Majenerali hao wanne wa Kiyunani waliendelea kupigana wao kwa wao hadi mwisho; Seleucus akachukua eneo lote la Mashariki (makao makuu yakiwa Siria), Kaskazini, na Magharibi Ulaya. Ptolemy akaendelea kubaki na eneo la Kusini (Misri).

Kijiografia wafalme hao wawili waliobaki wakaitwa "Mfalme wa Kaskazini" (Seleucus) akikaa Siria, na "Mfalme wa Kusini" (Ptolemy) akikaa Misri. Ukoo wa kila mfalme uliendelea kutawala hadi Warumi walipoingilia kati. Wahusika wakuu katika Falme hizo mbili za Kiyunani ni hawa: *Ptolemy Philadelphus* ----- mfalme wa kusini (Dan. 11:6), binti yake ni *Bernice*, aliyekwenda kuolewa kwa *Antiochus Theus*, mfalme wa kaskazini aliyekuwa na mke wake wa kwanza *Laodice* (Dan. 11:6). Laodice akijaa wivu alimwua kwa sumu Bernice, na mtoto wake mchanga aliyemzaa, pamoja na wajakazi wake, na mumewe. Kaka yake Bernice aliyelitwa *Ptolemy Eurgetes*, chipukizi la mizizi yake, alikwenda kulipiza kisasi cha kuuawa dada yake kwa mfalme wa kaskazini (Dan. 11:7-13). Hatimaye Warumi wakaingia katika mandhari hiyo ya vita za kulipizana kisasi kwa wafalme hao wa Kiyunani.

Wahusika wakuu katika Ufalme wa Warumi: Ufalme wa Warumi unaingia katika fungu la 14 hadi la 16 la Sura hii. *Cleopatra*, binti wa watu [wa mfalme wa Misri], alipelekwa kwa *Kaisari Julius (Julius Caesar)* kama zawadi ya uzinzi ili ampendeele katika ugomvi wa utawala na kaka yake (Dan. 11:17-19); *Kaisari Augusto*, mpenda ushuru kwa anasa zake (Dan. 11:20; Luka 2:1-6). "Siku zile amri ilitoka kwa Kaisari Augusto ya kwamba watu wote wa ulimwengu watozwe ushuru" (Luka 2:1, Tafsiri ya KJV). Yesu, Mkuu wa Maagano, aliishi na kuuawa chini ya *Kaisari Tiberio* (Dan. 11:21,22; Luka 3:1; Yoh. 18:15 - Kaisari Tiberio). Warumi waliingia Palestina na kuwaua Wayahudi (Dan. 11:23-29). Kusimamishwa kwa *Chukizo la Uharibifu* ni mwanzo wa *Ufalme wa Papa au Upapa* (Dan. 11:31-39) katika kipindikile cha miaka 1260 cha Zama za Giza. Mauaji aliyofanya kwa watakatifu zaidi ya milioni 50 yameelezwa katika mafungu 32 na 33. *Matengenezo ya Kanisa (Reformation)* yaliyoanzishwa mwaka 1517 na Martin Luther na kufuatiwa na Wana-matengenezo wengine yaliwapatia maeneo ya kukimbilia waliokuwa wanateswa na kuuawa na Papa (Dan. 11:34; Ufu. 12:16; Mt. 24:15,21,22). Kwa njia hiyo mateso na mauaji yali "fupizwa" Mt. 24:22). Katika nchi za Kikatoliki yaliendelea hadi 1798. Ufalme wa Kirumi wa Kisiasa ulioangushwa unaendelezwa mpaka leo chini ya Upapa.

Mfalme wa Kaskazini wa Siku za Mwisho Kuhamia Yerusalemu: Mfalme huyo ni tofauti na wafalme wale wa Kiyunani walioitwa "Mfalme wa Kaskazini" na "Mfalme wa Kusini" kuanzia fungu la 5 hadi la 17. Ametajwa katika fungu la 40 hadi 45. Mambo yanayomhusu "Mfalme wa Kusini" wa siku za mwisho katika mafungu hayo bado hayajabainishwa. Dhana zipo nyingi. Yesu alisema, "Na sasa nimewaambia kabla halijatokea, kusudi *litakapotokea* mpate kuamini" (Yoh. 14:29). Unabii unaposema kusini ni kusini kwa mfalme huyo wa kaskazini; nchi zitakazopinduliwa zimetajwa pamoja na nchi zitakazompatia hazina. Mfalme wa Kaskazini wa siku za mwisho ni Ufalme wa Papa au Upapa utakapotawala katika awamu yake ya pili na ya mwisho (Dan. 11:45; Ufu. 17:8-11). Ufalme huo unakwenda kuangamizwa vibaya na Mikaeli [Kristo] hapo atakaposimama [atakapotawazwa mbinguni katika sherehe itwayo Arusi ya Mwana-Kondoo, atakabidhiwa Jiji Yerusalemu Mpya tayari kumkaribisha mkewe (kanisa) atakapomnyakuatoka duniani wakati wa kuja kwake mara ya pili] (Dan. 12:1; Ufu. 19:6-9; 21:9,10). Kwa hiyo, Papa atakapohamia Yerusalemu, "naye ataweka hema zake za kifalme [makao makuu] kati ya bahari [ya Kati] na Mlima Mtakatifu [Mlima wa Mizeituni] wa uzuri [Palestina]" atakuwa anautimiza unabii huu. Lakini akiwa pale "atafikilia ajali yake, wala hakuna atakayemsaidia" (Dan. 11:45), "naye aenenda kwenye uharibifu" (Ufu. 17:11). Ni ajali gani atayopata, ni uharibifu [maangamizi] gani atapata? Soma Ufu. 19:11-21).

HIVI MWISHO WA DUNIA UTAKUWAJE?

(SOMA DANIELI 12 YOTE)

Yapo mawazo mengi wanayosema watu kuhusu mwisho wa dunia. Wengine wanasema watakatifu watanyakuliwa kwenda mbinguni na waovu wote wataangamizwa; dunia itabaki tupu. Wengine wanasema kanisa peke yake ndilo litanyakuliwa; watu waliobaki wataendelea kuishi duniani, na injili itahubiriwa kwa Wayahudi; ndipo Mpinga Kristo atakuja na kufanya mambo yake. Wengine wanasema mbinguni watakwenda tu wale 144,000, watu wengine wote waliobaki makao yao ni hapa duniani; na ya kwamba dunia hii haiwezi kuharibiwa. Kwa hiyo wanaangalia majengo mazuri na kusema moyoni "Nitarithi jumba hili". Je! Biblia inatupa picha gani juu ya mwisho wa dunia? Na tunaposema tunaishi siku za mwisho tuna maana gani? Zilianza lini kuhesabiwa? Hebu Danieli atuambie katika Sura hii ya 12.

Mwanzo wa siku za mwisho (Dan. 12:5-7): Tunaona kipindi kile kile cha Danieli 7:25 kinatajwa hapa tena na "mtu yule aliyevikwa nguo za kitani" [Kristo] anayeonekana pia katika Ufu. 10:1-7. Soma pia Mt. 17:1,2; Mk. 9:2,3. Anasema hivi, "Itakuwa wakati, na nyakati mbili, na nusu wakati; tena watakapokuwa wamekwisha kuvunja nguvu za hao watu watakatifu, ndipo mwisho wa mambo hayo yote yatakapotimizwa" (fungu la 7). Maneno hayo aliyatoa akijibu swali la mmoja aliyemwuliza, "Je! itakuwa muda wa miaka mingapi hata mwisho wa mambo haya ya ajabu? (fungu la 6). "Mambo ya ajabu" ni mauaji yaliyofanywa na Upapa katika Zama zile za Giza ulipoua zaidi ya watakatifu milioni 50, ambayo yalimshangaza pia hata Yohana (Ufu. 17:6). Kanisa kuua kanisa ni ajabu kuu! Litakwenda mbingu ya nani?

Nyakati 3 1/2 ni miaka 3 1/2 au miezi 42 au siku 1260 za unabii ambazo ni miaka 1260 ya Ufalme wa Papa wa Awamu ya Kwanza (538-1798). Kipindi hicho kimetajwa tena na tena katika unabii (Dan. 7:25; Ufu. 12:6,14; 13:5; 11:2,3; Mt. 24:21,22). Katika Dan. 11:33,34 anasema, "... wataanguka kwa upanga, na kwa moto, na kwa kufungwa, na kwa kutekwa nyara, **siku nyingi** [538-1798]. Upapa ulitumia upanga, moto, kifungo, kuteka nyara kama unabii unavyosema katika kuwaua watakatifu. Mateso yalikuwa mabaya mno kuliko ya watu wasiomjua Mungu. Ufalme wa Papa ulioitawala dunia (Ulaya Magharibi) ulivunjwa na Wafaransa mapema mwaka 1798. Kuanzia hapo fungu la Dan. 12:4 likianza kutimia. Maarifa ya kidini, kisayansi na kiteknolojia yaliongezeka kasi kwa namna ya ajabu. Zama za Giza hazikuwa na maendeleo yo yote. Wana-sayansi na Wana-dini waliofuata Biblia walikuwa wanauawa.

Mwaka 1798 ndio mwanzo wa "Siku za Mwisho". Mwisho wake utakuwa katika Awamu ya Pili inayokuja ya Ufalme wa Papa ----- "tena watakapokuwa wamekwisha kuvunja nguvu za hao watu watakatifu" (Dan. 12:7). Historia inajirudia yenyewe. Mateso na mauaji ya watakatifu yatakuja tena atakapotawala Papa (Ufu. 6:9-11) ----- "wakaambiwa wastarehe bado muda mchache, **hata itakapotimia hesabu ya wajoli wao na ndugu zao, watakaouawa vile vile kama wao.**" Wengi hawaamini maneno hayo; lakini wanapaswa kungoja mpaka yatakapotimia ndipo watakapoamini (Yoh. 14:29).

Kusimamishwa kwa Chukizo la Uharibifu au Mwanzo wa Ufalme wa Papa (Upapa):

Rumi ya Kipagani iliangukwa na makabila ya kipagani ya Ulaya Kaskazini mwaka 476 B.K. Tangu siku za Mfalme Konstantino, mwaka 330, Askofu wa Roma au Papa aliachiwa kutawala mji wa Roma. Kwa hiyo Dola ya Magharibi ya Rumi ilipoanguka, Papa aliendelea kutawala mji ule. Alishika hatamu za utawala juu ya Ulaya Magharibi kuanzia mwaka 538 baada ya kuzing'oa falme tatu - Waheruli (493), Wavandali (534), na Waostrogothi (mapema 538).

Mataifa yale mengine ya Ulaya yalipokea Ukatoliki kwa upanga wa Mfalme Clovis wa Ufaransa. Kwa hiyo, yakajikuta yako tena chini ya Papa, (538-1798). Clovis alifanikiwa kuyafanya Wakatoliki mwaka 508 (Dan. 12:11,12). Kuanzia mwaka huo wa 508 zinahesabiwa siku au miaka 1290 na 1335. Chukizo la Uharibifu lilisimamishwa [lilitawala] kuanzia 538 - 1798 (yaani, miaka 508 + 1290 = 1798 barabara). Mwaka ule wa 1798 ukawa ndio mwanzo wa siku za mwisho. Hukumu ikawekwa mbinguni kumpimia adhabu yake mwaka 1844, yaani, mwisho wa miaka ile 2300 ya Dan. 8:14 (yaani, miaka 508 + 1335 = 1843-1844). Mwaka ukianza tarehe 2 Januari unamalizika katika mwaka unaofuata.

Kuna heri gani kwa watu watakaoufikia mwaka 1844, mwaka ambao Hukumu ilianza mbinguni? Wale walio na hekima "watajitakasa na kujifanya weupe" (Dan. 12:3,9,10); tena watasimama kama Danieli katika "kura" yao, yaani, ***majina yao yatabaki katika Kitabu cha Uzima mbinguni*** pamoja na watakatifu wote waliotangulia (Dan. 12:13). Isitoshe heri nyingine ni ile ya kufufuliwa katika ufufuo wa pekee (Dan. 12:2; Ufu. 14:13) kwa wale wote walioshiriki kuihubiri Injili ya Milele kwa uaminifu (Ufu. 14:6-12). Injili hiyo inayoitwa "Ujumbe wa Malaika Watatu" ilianza kuhubiriwa 1840-1844 na bado inahubiriwa. Ufufuo wa watakatifu wote utafuata mara tu baada ya ufufuo huo wa mseto utakaokuwa na wale waliomchoma pamoja na wale waliowatesa sana watu wa Mungu (Ufu. 1:7; 1 The. 4:16,17[18]).

Mwisho wa Dunia Utakuwaje? Tumeona jinsi Ufalme wa Papa ulivyotawala katika Awamu ya Kwanza (538-1798) na ya kwamba unakwenda kutawala dunia tena. Hiyo itakuwa ni awamu yake ya pili na ya mwisho. Maangamizi ndiyo yatakayokuwa mwisho wa Ufalme huo. Mfuatano wa matukio ni huu ----- Papa atawala awamu ya pili, mateso na mauaji ya watakatifu yaanza tena kwa kipindi kifupi sana, Kristo, Kuhani wetu Mkuu, anamaliza kazi yake ya Maombezi katika Hekalu la Mbinguni na kuufunga mlango wa kutubu au wa rehema kwa tamko la Ufu. 22:11. Watu wa Mungu wametiwa muhuri wa Mungu katika vipaji vya nyuso zao; na watu wa Mnyama wamepata alama ya mnyama vipajini mwao na katika mikono yao. Wakati wa taabu unaanza (Dan. 12:1) Mikaeli (Kristo) anapotawazwa (anaposimama) katika Jiji la Yerusalemu juu; pepo za vita zilizozuiwa zaachiliwa na vita inatapakaa kila mahali ikileta maafa mengi (Ufu. 7:1-4), vimbunga na maafa mengine yanatokea, ndipo silaha ya Mungu ya kutisha sana kwa wale walioikanyaga Sabato yake itakapotumika (Mapigo 7 ya Ufunuo 16). Wale wote watakaomfuata Papa majina yao yataondolewa katika kitabu cha uzima (Kut. 32:32,33; Ufu. 13:8). Mtihani wa siku za mwisho ni Amri ya Nne [Sabato] (Ufu. 3:10; 14:9,10).

Mchezo wa kuiweka Jumapili badala ya Sabato [Jumamosi] utakuwa na athari mbaya mno kwa dunia nzima (Isa. 24:1-6,19,20; Ufu. 19:11-21). Ole kwa wafalme wa dunia hii! Ole kwa kila mtu asiyesimama upande wa Yesu Kristo katika Pambano hili Kuu! Karibu sana litafikia mwisho wake. Watoto wa Mungu wamechoka na dunia hii wanataka kwenda kupumzika mbinguni kwa miaka 1000, na Yesu anasema. "Tazama, naja upesi, na ujira wangu u pamoja nami, kumlipa kila mtu kama kazi yake ilivyo" (Ufu. 22:11). Je! u tayari kumlaki Bwana? Je! utasimama imara hata kama mbingu zikianguka, na kuiinua juu Bendera ya Imanueli [Kristo] iliyoandikwa "Hapa ndipo penye subira ya watakatifu, hao wazishikao Amri [Kumi] za Mungu, na Imani ya Yesu" (Ufu. 14:12). Hivi karibuni dunia hii itabaki tupu, ndugu yangu. Kuanzia leo chagua kuingia Paradiso pamoja na Kristo (Luka 23:42,43; 2 Kor. 6:2). Huenda usisikie mwito mwingine kama huu. Amua leo!